

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
17 Ekim 2018 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu, Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, Van Milletvekili Osman Nuri Gülaçar ve Ordu Milletvekili Ergün Taşcı'ya Komisyona üye seçilmeleri nedeniyle "Hoş geldiniz." dediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, İç Tüzük'ün 35'inci maddesine göre Komisyonun Genel Kurul çalışma saatleri içinde de çalışabilmesi için Başkanlık Divanından izin alındığına ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, insan haklarının ihlale uğradığına dair iddialar hakkında yapılan başvuruların sayısal verilerine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

IV.- SEÇİMLER

1.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Sözcüsü seçimi

V.- KONU

A)GÖRÜŞMELELER

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ile Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve Antalya Milletvekili Atay Uslu'nun, göç ve uyum konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin aynı mahiyetteki önergelerinin görüşmeleri

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ile Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve arkadaşlarının, hükümlü ve tutuklu haklarının incelenmesi konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin aynı mahiyetteki önergelerinin görüşmeleri

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı başta olmak üzere Türkiye'de zorla kaybettirilenler konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

4.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

5.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK'ler sonucu yaşanan hak ihlallerinin araştırılması konusunda alt komisyonu kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

VI.- ALT KOMİSYON

A)ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- Göç ve uyum konusunda alt komisyon kurulması

2.- Hükümlü ve tutuklu haklarını inceleme konusunda alt komisyon kurulması

VII.- AÇIKLAMALAR

1.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun 3/10/2018 tarihli toplantıda kendisine yönelik "terbiyesiz adam" ifadesini düzeltmesini istediğine ilişkin açıklaması

2.- Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

1'inci Toplantı

17 Ekim 2018 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 11.03'te açıldı.

Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu,

Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu, Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, Van Milletvekili Osman Nuri Gülaçar ve Ordu Milletvekili Ergün Taşcı'ya Komisyona üye seçilmeleri nedeniyle "Hoş geldiniz." dediğine,

İç Tüzük'ün 35'inci maddesine göre Komisyonun Genel Kurul çalışma saatleri içinde de çalışabilmesi için Başkanlık Divanından izin alındığına,

İnsan haklarının ihlale uğradığına dair iddialar hakkında yapılan başvuruların sayısal verilerine, İlişkin birer açıklamada bulundu.

İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulması kabul edildi.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Sözcülüğüne Van Milletvekili Osman Nuri Gülaçar seçildi.

İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanırkulu ile Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve Antalya Milletvekili Atay Uslu'nun, göç ve uyum konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin aynı mahiyetteki önergelerinin görüşmeleri yapılarak "Göç ve Uyum Alt Komisyonu" kurulması kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanırkulu ile Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve arkadaşlarının hükümlü ve tutuklu haklarını inceleme konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin aynı mahiyetteki önergelerinin görüşmeleri yapılarak "Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu" kurulması kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanırkulu'nun Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı başta olmak üzere Türkiye'de zorla kaybettirilenler konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesi, görüşmeler sonunda kabul edilmedi.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesi, görüşmeler sonunda kabul edilmedi.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun KHK'ler sonucu yaşanan hak ihlallerinin araştırılması alt komisyonu kurulmasına ilişkin önergesi, görüşmeler sonunda kabul edilmedi.

Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş, Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun 3/10/2018 tarihli toplantıda kendisine yönelik "terbiyesiz adam" ifadesini düzeltmesini istediğine,

Çorum Milletvekili Erol Kavuncu, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 13.28'de toplantıya son verildi.

17 Ekim 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.03

BAŞKAN: Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin YAYMAN (Hatay)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

KÂTİP: Meral DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt)

BAŞKAN – Komisyonumuzun sayın üyeleri, değerli basın mensupları; öncelikle hepinize hoş geldiniz demek istiyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu, Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, Van Milletvekili Osman Nuri Gülaçar ve Ordu Milletvekili Ergün Taşcı'ya Komisyona üye seçilmeleri nedeniyle "Hoş geldiniz." dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bildiğiniz üzere, Sayın Leyla Şahin Usta, Sayın Emrullah İşler, Sayın Ziver Özdemir ve Sayın Halis Dalkılıç Komisyonumuz üyeliğinden ayrılmışlardır. Yerlerine gelen yeni üyelerimiz Sayın Radiye Sezer Katırcıoğlu, Sayın Ahmet Salih Dal, Sayın Osman Nuri Gülaçar ve Sayın Ergün Taşcı'ya aramıza hoş geldiniz demek istiyorum öncelikle, hayırlı olsun.

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, İç Tüzük'ün 35'inci maddesine göre Komisyonun Genel Kurul çalışma saatleri içinde de çalışabilmesi için Başkanlık Divanından izin alındığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 27'nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılıının 1'inci Toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Gündemimizin ilk sırasında yer alan “Başkanlık Sunuşları” kapsamında sizlere bazı hususlarda bilgi vermek istiyorum.

İç Tüzük'ümüzün 35'inci maddesi uyarınca Meclis Başkanlığına yazı yazılarak, Komisyonumuzun Genel Kurulun toplantı saatlerinde de görüşme yapabilmesi için Danışma Kurulundan izin alınmıştır.

III.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

BAŞKAN – İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi gereğince, Komisyon toplantılarının tam tutanağının tutulması için Komisyon kararına ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu hususu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon görevlisi arkadaşımız kararı imzalamak üzere dolaştıracaktır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, insan haklarının ihlale uğradığına dair iddialar hakkında yapılan başvuruların sayısal verilerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bildiğiniz gibi, Komisyonumuz, insan haklarının ihlale uğradığına dair iddialarla ilgili başvurular almaktadır. Bu başvurulara ilişkin sayısal verileri sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu veriler 16/7/2018 ile 16/10/2018 tarihleri arasında geçerli olan başvurulardır.

Gelen toplam dilekçe sayısı 677’dir. Konu kodu verilen dilekçe sayısı 627’dir. Bekleyen dilekçe sayısı 50 adettir. Bunlar muhteviyatı itibarıyla, memuriyete ilişkin sorunlar, cezaevlerine ilişkin başvurular, yargıya ilişkin sorunlar ve şikâyetler, yasal düzenleme talepleri, Komisyonun girişimde bulunması, yerinde inceleme talepleri, kolluk uygulamalarından şikâyetler, askerlikle ilgili sorunlar, işçi sorunları, engelli sorunları ve bunun gibi diğer çeşitli sorunlar; sağlık sorunları, maddi yardım talebi, iş talebi gibi dilekçeler.

Başvurular arasında ilk sıralarda, cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerden gelen başvurular ile yardım mercilerinin kararlarından memnuniyetsizlik konuları yer almaktadır. Bunların yanı sıra, başvurular, memuriyete ilişkin sorunlar, sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklı, emeklilik işlemleriyle ilgili şikâyetler, maddi yardım talepleri ve sağlık hizmetlerinden şikâyet gibi hususları ihtiva etmektedir.

Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerden gelen başvurular genel olarak, bulundukları binaların veya odaların fiziki şartlarından şikâyetlere, ceza infaz koruma personeli tutum ve söylemlerinden kaynaklı problemlere, zorunlu ihtiyaçlarının karşılanmasına -sıcak su, havalandırma, yemek gibi- sağlık hizmetlerine erişim ve sevk talepleri hususundaki sorunların dile getirilmesine ilişkindir.

Yargı mercilerince verilen kararlardan memnuniyetsizlik içeren başvurular, genellikle yargı mercilerince hürriyeti bağlayıcı cezalara hükmedilmesi sonucunda, yine cezaevindeki tutuklu ve hükümlüler tarafından dosyalarının yeniden incelenmesini veya hükme esas olan delillerin değerlendirilmediği gibi gerekçeler ileri sürülmek suretiyle yargı mercisi kararlarının Komisyonumuzca incelenmesi hususundaki talepleri içermektedir.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Türkiye’deki ilk insan haklarını koruma mekanizması olarak 5 Aralık 1990 yılında kurulmuştur. Daha sonra, süreç içinde Türkiye’de insan haklarını koruma mekanizmaları daha da güçlenmiş ve çeşitlenmiş, bu meyanda Dilekçe Komisyonunun yanı sıra Kamu Denetçiliği Kurumu, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ile Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru gibi mekanizmalar oluşturulmuştur. Bu mekanizmaların bir kısmı idare, bir kısmı ise yargı erkinin kapsamındadır. Yasama erkinin İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu aracılığıyla ifa ettiği denetim yargısal değil siyasi bir denetim olup bir ilk derece şikâyet mercisi niteliğini haiz de değildir.

Komisyonumuza yapılan başvuruların arzu edilen sonuçları doğurabilmesi için hakkında işlem yapılabilir nitelikte olması gerekmektedir. Dilekçe hakkının kullanılmasında öngörülen şekil şartları dışında, Anayasa’nın 138’inci maddesi kapsamında yürümekte olan bir davaya ilişkin başvurular işleme alınmamaktadır.

İdari ve/veya adli şikâyet mercileri kullanılmadan ya da buna ilişkin bilgi verilmeden yapılan başvurular hak ihlallerinin önlenmesi açısından zaman kaybına yol açmaktadır. Keza aynı konuda tüm hak arama mekanizmalarına başvurulması da uygulamada sıklıkla görülen ve ciddi iş kaybına yol açan durumlardır. İdare ya da yargı süreçleriyle sonuç alınabilecek konularda bu mercilere başvurulmadan Komisyonumuza intikal ettirilen başvurular hak koruma mekanizmalarının işleyişini de geciktirmektedir. Avrupa’da birçok parlamentoda müstakil insan hakları komisyonları bulunmadığı gibi, bulunanların pek çoğunda da bireysel başvuru mekanizması bulunmamaktadır. Bu mekanizmanın amacına uygun olarak kullanılması bu mekanizmadan arzu edilen neticelerin alınmasını kolaylaştıracaktır.

Komisyonumuzun bilgi talep etme, dinleme ve suç duyurusunda bulunma gibi yetkileri hak ihlallerini gidermede amacına uygun bir yerindelik üzerinden işletilmektedir. Ancak, Komisyonumuzun doğrudan soruşturma açma gibi bir yetkisi bulunmamaktadır.

IV.- SEÇİMLER

1.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Sözcüsü seçimi

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bu kısa açıklamamdan sonra bir diğer başlığa geçmek istiyorum.

Şimdi gündemin “Seçim İşleri” kısmına geçeceğiz.

Komisyonumuz Sözcüsü AK PARTİ Konya Milletvekili Sayın Leyla Şahin Komisyonumuzdan istifa ettiği için Komisyon Sözcülüğü için seçim yapacağız.

Değerli üyeler, İç Tüzük’ün 24’üncü maddesi gereğince sözcü seçimini gizli oyla yapacağız.

Şimdi, seçimin nasıl yapılacağına ilişkin kısaca bilgi vermek istiyorum.

Önce, burada hazır bulunan Komisyonumuzun en genç iki üyesini tasnif komisyonu olarak görevlendireceğiz. Komisyon görevlileri sizlere mühürlü oy pusulaları ve zarflarını dağıtacaklardır. Daha sonra sözcü adaylarını belirleyeceğiz. Üyelerimiz kendilerini veya diğer Komisyon üyelerini bu görevler için aday gösterebileceklerdir. Söz konusu görevler için belirlenen adayları ben sizlere tekrar ilan edeceğim. Sonra, dağıtılan oy pusulalarında istenilen adayın adı yazılarak pusula zarfa konulacak ve Komisyonumuzun görevlileri tarafından toplanacaktır.

Tasnif komisyonumuz oyları tasnif edecek ve adayların aldıkları oyları bir tutanak hâlinde Komisyon Başkanlığına iletacaktır. Ben de Komisyon Başkanı olarak sonucu sizlere ilan edeceğim ve Komisyonun bu kararını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yazıyla iletacağım.

Değerli üyeler, şimdi seçim işlemlerine başlıyoruz.

Önce, tasnif komisyonu olarak görev yapacak olan en genç iki üyemiz, HDP Mardin Milletvekili Sayın Ebrü Günay ve CHP Ankara Milletvekili Sayın Ali Haydar Hakverdi’nin sağ taraftaki sıraya...

İkisi de yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, Ebrü Günay yok bugün. Ayrıca, kendi oy hakkını benim kullanmam yönünde bir dilekçesi var, Başkanlığa arz ediyorum.

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü gereğince vekâleten oy kullanma yetkisi yoktur komisyonlarımızda.

Teşekkür ederim onun için.

İki genç adayımız da olmadığı için, onları takip eden iki genç adayımız Ergün Taşcı... Yok.

Memet Bülent Karataş? Burada.

Ahmet Salih Dal? Burada.

Şimdi adayları belirleyeceğiz arkadaşlar.

Sözcü adayları olarak bir önerge var, okutuyorum:

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Sözcülüğü için AK PARTİ Van Milletvekili Sayın Osman Nuri Gülaçar’ı aday olarak teklif ediyoruz.

Gereğini arz ederiz.

Pakize Mutlu Aydemir
Balıkesir

İbrahim Yurdunuseven
Afyonkarahisar

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

17.10.2018

T: 1

O: 1

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Komisyon Sözcülüğümüz için başka aday teklifi sanırım yok. O zaman, Osman Nuri Gülaçar’ın adaylığıyla ilgili olarak şimdi oylama işlemine geçiyoruz. Zarflar ve pusulalar dağıtılsın.

Görev için tercih edilen adaylar oy pusulalarında görevlerinin karşısına gelen yere üyelerimiz tarafından yazıldıktan sonra pusulalar zarfa konulup teslim edilecektir.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN – Değerli üyelerimiz, Tasnif Komisyonumuz oyların sayım ve tasnif işlemini bitirmiştir.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN - Oylama sonuçlarına ait tutanağı şimdi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Sözcü seçimi için 17/10/2018 Çarşamba günü saat 11.00’de toplanmış ve kullanılan (22) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adı ve soyadı yazılı üye karşısında gösterilen oyu almıştır.

TASNİF KOMİSYONU

ÜYE

Ahmet Salih Dal

Kilis

ÜYE

Memet Bülent Karataş

İstanbul

Sözcü: Osman Nuri Gülaçar Van Milletvekili : (17) Oy

Boş Oy: (5)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, böylece, Komisyonumuzun sözcüsü Sayın Osman Nuri Gülaçar olmuştur. Hayırlı olsun. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

V.- KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- İstanbul Mustafa Sezgin Tanrıku ile Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve Antalya Milletvekili Atay Uslu’nun, göç ve uyum konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin aynı mahiyetteki önergelerinin görüşmeleri

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Komisyonumuzun gündeminde olan bir diğer başlığa şimdi geçiyorum.

Değerli üyelerimiz, gündemimizin 3’üncü maddesi olan alt komisyonların kurulması konusuna geçiyoruz.

İncelemelerde bulunmak üzere alt komisyon kurulmasına dair Komisyon Başkanlığımıza iletilen önergeler vardır, bu önergeleri görüşeceğiz.

Şimdi önergeleri okutuyorum:

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Suriye’de süren çatışma ortamının bir sonucu olarak İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 29 Ağustos 2018 tarihi itibarıyla Türkiye’deki biyometrik verileriyle kayıt altına alınan 3 milyon 552 bin 303 Suriyeli mülteci bulunmaktadır.

Milyonlarca sığınmacının büyük kısmı kendi yaşam koşullarını sağlamak amacıyla kamplardan ayrılmakta, daha sonra Avrupa ülkelerine iltica etmeye çalışırken insan ticareti gibi en ağır insanlık suçlarıyla karşı karşıya kalmaktadır.

Kamplarda kalan mültecilerin yanı sıra özellikle kamplardan ayrılan mültecilerin eğitim, sağlık, barınma ve çalışma gibi hayatın hemen her alanında karşı karşıya kaldığı önemli mağduriyetler söz konusu olmakta, bu durum hem mültecileri hem de toplumu önemli ölçüde etkilemektedir.

Bu sebeplerle Komisyonumuz bünyesinde mültecilerin yaşadığı sorunlar ve hak ihlalleriyle ilgili çalışma yürütmek üzere Mülteciler Alt Komisyonu kurulması için gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ve teklif ederim.

Mustafa Sezgin Tanrıkulu

İstanbul

BAŞKAN – Aynı mahiyette bir önerge daha var, onu da okutuyorum:

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

27'nci Yasama Döneminde İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bünyesinde mülteci, sığınmacı, göçmenler ve düzensiz göçmenlerle ilgili araştırmalarda ve incelemelerde bulunmak üzere Göç ve Uyum adı altında bir alt komisyonun kurulması için gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Radiye Sezer Katırcıoğlu

Atay Uslu

Kocaeli

Antalya

Gerekçe:

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (b) bendi uyarınca, Türkiye'nin insan hakları alanında taraf olduğu uluslararası anlaşmalarla T.C. Anayasası ve diğer millî mevzuat ve uygulamalar arasında uyum sağlamak amacıyla yapılması gereken değişiklikleri tespit etmek ve bu amaçla yasal düzenlemeler önermek; aynı maddenin (d) bendi uyarınca, Türkiye'nin insan hakları uygulamalarının, taraf olduğu uluslararası andlaşmalara, Anayasa ve kanunlara uygunluğunu incelemek ve bu amaçla araştırmalar yapmak, bu konularda iyileştirmeler, çözümler önermek, Komisyonun görevleri arasında yer almaktadır.

Suriye iç savaşı sonrasında ortaya çıkan mülteci krizi başta olmak üzere, savaşlardan, insan hakları ihlallerinden kaçan milyonlarca insanın ülke değiştirmeye çalışmasından kaynaklı sorunlar küresel ölçekte çözülme bekleyen temel gündem maddelerindendir. Türkiye'ye coğrafi konumundan kaynaklanan nedenlerden dolayı başta Suriyeli sığınmacılar olmak üzere çeşitli ülkelerden gelen sığınmacıların hem geçiş güzergâhı hem de hedef ülkesi konumunda bulunmaktadır. Türkiye'de bulunan sığınmacıların sorunlarının tespit edilmesi, konuya dair hukuki altyapıdaki eksikliklerin ortaya konulması ve sığınmacıların topluma uyumunun sağlanmasında karşılaşılan problemlerin belirlenmesi önem ve aciliyet arz etmektedir. Komisyonumuz 23'üncü, 24'üncü ve 26'ncı Yasama Dönemlerinde Türkiye'de bulunan mülteci, sığınmacı, göçmenler ve düzensiz göçmenlere ilişkin alt komisyonlar oluşturmuş; konu hakkında hem yasal altyapıya hem de sahadaki problemlere dair tespit ve çözüm önerilerinde bulunmuştur.

Sorunun güncelliği ve önemine binaen, 27'nci Yasama Döneminde de Komisyonun bu konuda bir alt komisyon kurarak inceleme başlatması yerinde olacaktır.

Alt Komisyon, Türkiye'de mültecilere ve sığınmacılara yönelik mevzuat ve uygulamaların taraf olunan uluslararası antlaşmalara ve Anayasa'ya uygunluğunun incelenmesi ve uygulamalar örneğinden hareketle iyileştirmeler, çözümler, yasal düzenlemeler önerilmesini planlamalıdır.

Alt Komisyon aşağıda sıralanan alt başlıklar doğrultusunda çalışmalarını gerçekleştirebilir:

- 1) Mültecilerin, sığınmacıların hukuki statüsü.
- 2) Mültecilerin ve sığınmacıların barınma şartları; geçici barınma merkezlerinin durumu ve imkânları.
- 3) Mültecilerin ve sığınmacıların topluma uyumu hususunda karşılaşılan hukuki, ekonomik ve sosyal engellerin tespiti.
- 4) Mültecilerin çalışma hakkı kapsamında iş gücüne katılımı.
- 5) Mülteci ve sığınmacıların toplumsal güvenliğe etkisi.
- 6) Mültecilerin, sığınmacıların başka ülkelere geçişleri sırasında karşılaşılan problemler.
- 7) Başta Avrupa Birliği üyesi ülke uygulamaları olmak üzere, mülteci haklarına ve Cenevre Sözleşmesi'ne aykırı uygulamaların araştırılması.
- 8) Suriyeli kadınların ve çocukların durumu: Suriyeli kadınların toplumsal hayatta maruz kaldıkları ayrımcılıklar, kadınlara karşı şiddeti azaltmak için uygulanan tedbir veya programların etkililiği, geçici barınma merkezi içi ve dışı Suriyeli kadınlara yönelik yapılan çalışmalar.
- 9) Suriyeli sığınmacılara verilmiş olan Geçici Koruma Statüsü ve bu statünün getirdiği hak ve yükümlülüklerin uygulamaya yansımaları.
- 10) Farklı statülerde Türkiye'de bulunan göçmenler için topluma uyum konusunda, eğitim, sağlık ve iş gücü piyasasına erişim gibi alanlarda yapılması gerekenler ve entegrasyon/uyum yasaları konusunda yol gösterici çalışmalar hazırlanması.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, konusu ve mahiyeti itibarıyla iki ayrı önergeyi birleştirerek şu anda okutmuş bulunuyoruz. Önerge sahiplerine ve diğer sayın üyelerimize talepleri hâlinde söz vereceğim.

Söz almak isteyen?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet...

BAŞKAN – Önerge sahibi olarak Sezgin Bey, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Son yedi sekiz yılda ülkemize, başta Suriye olmak üzere, 3 milyondan fazla –sayısını da ifade ettim- mülteci veya sığınmacı gelmiş bulunmaktadır. Bunların büyük bir kısmı kayıt altındadır ama onların yaşadıkları hem entegrasyon problemleri hem de maruz kaldıkları ağır insan hakları ihlalleri bakımından böyle bir komisyonun mutlaka kurulması lazım. Zira, bizim ülkemizde yedi yılda 3 milyon, 3,5 milyon bir nüfus oluştu, mutlaka ilerisi bakımından da büyük entegrasyon problemleri çıkacak, Suriye'de barış olsa bile önemli bir kısmı, bütün bilimsel araştırmalara göre, ülkemizde kalacaklar, geri dönüşleri olmayacak. Almanya'nın elli yılda, altmış yılda aldığı göçü sonuçta Türkiye yedi yılda, altı yılda almış durumda. Almanya elli yıldır bu sorunla henüz daha baş edemedi, entegrasyon politikaları baş edemedi. Dolayısıyla ileride nüfusumuzun bir parçası olacak göçmenler ve sığınmacılarla ilgili olarak alt komisyonun mutlaka kurulması lazım.

Ayrıca, diğer ülkelerden gelen, Afganistan'dan, Kafkaslardan, Ermenistan'dan gelen birçok göçmen ve sığınmacı var, tümünün birlikte ele alınıp sürekli hem entegrasyon hem de insan hakları ihlalleriyle ilgili olarak toplumu bilgilendirici, ayrımcılığı, ırkçı yaklaşımları ortadan kaldıracı politikalar üreterek yaymanın bu Komisyonun görevi olması lazım, o nedenle komisyonun kurulması lazım.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz bu noktada.

Atay Bey, siz de imza sahibi olarak buyurun.

ATAY USLU (Antalya) – Sayın Başkan, değerli üyeler; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sezgin Bey de ifade etti, tabii, mülteci, sığınma, sığınmacı konuları artık dünyanın en önemli konularından bir tanesi. Bugün dünyada 60 milyonun üzerinde sığınmacı var, eğer Birleşmiş Milletlerde temsil hakları olsaydı dünyanın 20’nci büyük devleti olacaktı. Tabii, Türkiye de coğrafi konumu nedeniyle -geçmişte de öyleydi, bugün de öyle- sığınmacılar, mülteciler, göçmenler için bir transit geçiş noktası, transit geçiş noktası olduğu kadar da aynı zamanda artık hedef ülke olmuş durumda. Ülkemizde geçici koruma statüsüyle yaklaşık 3,5 milyon Suriyeli kardeşimiz yaşıyor. Tabii, bunların dışında Afganistan, Filistin, Myanmar ve Orta Afrika’daki o kırılgan noktalardan Türkiye’ye doğru da sığınmacı göçleri var, bunların sayısı da yaklaşık olarak 400 bin civarında, topladığımız zaman 3 milyon 900 bin civarında sığınma arayan kişi ülkemizde yaşıyor.

Şunu da ifade edeyim: Düzenli göç anlamında da tabii Türkiye’ye gelişler var. Türkiye’de bugün 600 binden fazla yabancı göçmen daimi ikamet izniyle kalıyorlar. Yani toplamda farklı statülerle 4,5 milyona yakın göçmen bu ülkede yaşıyor. Bu konunun incelenmesi elzem, bu konuda Türkiye önemli adımlar attı, yedi yılda hakikaten büyük başarılar ortaya kondu, Suriyelilerin eğitim anlamında, sağlık anlamında, iş gücü piyasasına erişim anlamında önemli değişiklikler ve güncellemeler oldu. Biz de geçen dönemde aynı komisyon altında bir alt komisyon oluşturduk, bunu inceledik ama tabii bu süreç devam ediyor, bu sürecin incelenmesine devam edilmesi gerekiyor. Bu anlamda yeni bir komisyonun kurulması, bu komisyonun devam ettirilmesinin doğru olduğunu ifade edeyim.

Burada şunu da ifade edeyim: Bizde sığınmacılar konusunda önemli çalışmalar, önemli düzenlemeler, pozitif adımlar atılırken Avrupa, bu konuda her geçen gün geriye gitmektedir. Avrupa’da sığınmacıların önceden değerli eşyalarına el konuyordu, şimdi “Sığınmacılar buraya gelmesin.” diyor, daha da ileri gittiler “Akdeniz’den geçen sığınmacıları öldürelim.” diyen siyasetçiler, artık radikal fikirlere sahip siyasetçiler Avrupa’da bunu net bir şekilde, açık bir şekilde söylemeye başladılar. Hakikaten Avrupa, insan hakları anlamında bir gerileme yaşıyor, sığınmacı hakları anlamında. Akdeniz bugün dünyanın en büyük mezarlığı olmuş durumda arkadaşlar. Her yıl 5 binden fazla insan -sayılabilen bu- hayatını kaybedip gidiyor, büyük çoğunluğu da görüyoruz çocuklar.

Biz 18 Mart 2016’da Avrupa’yla bir mutabakata vardık, bu mutabakat, sonrasında farklı şekilde eleştirildi, konuşuldu. Şunu söyleyeyim: Ege’den geçişler düştü, Ege’de ölümler çok azaldı ama bu kez ölümler Akdeniz’e kaydı. İnsanlar bir şekilde refahı yüksek ülkelere doğru göçmek istiyorlar. Avrupa, bu göçü düzenlemek yerine, entegrasyon politikaları üretmek yerine bugün bu göçü önlemeye çalışıyor. NATO gemileri Suriye’deki savaşı bitirmek yerine, göçmenler Akdeniz’den geçmesin diye devriye atıyor, engelleme çalışmaları, çekilen dikenli teller aslında şu anda göçü engellemiyor, göçten dolayı daha fazla sığınmacının ölmesini sağlıyor. Dolayısıyla bu konuda da Avrupa’daki süreci de İnsan Hakları Komisyonu olarak incelememiz gerektiğini, oradaki ihlalleri de incelememiz gerektiğini düşünüyorum.

Biz mülteci haklarından çok, göç ve uyum komisyonu olsun istiyoruz. Mülteci daha dar bir kelime, statü olarak Türkiye’de mülteci statüsüne sahip neredeyse 40 kişi var, daha çok şartlı mülteci, geçici koruma ve sığınmacı statüleri var. Bu anlamda konu hem daha geniş olsun hem de entegrasyon ve uyum politikaları çok önemli olduğu için ismin “Göç ve Uyum Komisyonu” olmasının daha doğru olduğunu düşünüyoruz, takdirlerinize sunuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen var mı arkadaşlar bu konuda?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür diliyorum, fazla sürmeyecek ama...

BAŞKAN – Buyurun Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani burada göç ve uyum ama uyum, entegrasyon, sanki burada sürekli kalıcı bir anlam taşır ki bence o “uyum” kelimesini çıkarıp sadece “göç” kelimesinin kalması daha hukukla uygun olur, “uyum” kelimesi sakıncalar yaratabilir. İleride bize bu konuda “Siz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesisiniz, insanların iradesi dışında nasıl böyle bir uyumu da sağlıyorsunuz?” derlerse bir sıkıntı yaşanır. Bence göç komisyonu, evet, daha kapsayıcı, daha geniş, daha doğru olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu “uyum” kelimesi burada pozitif anlamında kullanılıyor Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani niye eleştiriyle karşı karşıya kalalım ki, bence göç komisyonu...

BAŞKAN – Pozitif bir anlam ihtiva ediyor, bunu gelen göçmenler açısından, onların insan hakkına ve temel hürriyetlerine matuf bir kelime olarak algılamak lazım. Yoksa diğer...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onlara aslında bir sorsanız, onlar diyecekler ki: Ya, siz bizi uyumlaştırıyorsunuz, belki biz kendi orijinimizle kalmak istiyoruz.

BAŞKAN – Raporumuz zaten bu noktada onu da açıklayıcı nitelikte olacaktır diye tahmin ediyorum ben Mahmut Bey.

Sezgin Bey, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şunu ifade edeyim: Göç, tabii, sorunun özünü kapsayan bir kavram değil yani siyasi ve hukuki kavram olan mülteciliktir. Dolayısıyla yani mülteci ve göç komisyonu olursa olabilir ama “göç” kavramı tek başına sorunun mahiyetini ve statüyü kapsamıyor. Dolayısıyla mülteciler, sığınmacılar yani mültecilik bir hukuki ve siyasi kavramdır, göç değil.

ATAY USLU (Antalya) – Ben de bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ATAY USLU (Antalya) – Tabii, Mahmut Bey’in söylediğine şunu söylemek istiyorum: “Uyum” modern ve pozitif bir kavramdır, sığınmacılar açısından olması gereken bir kavramdır ancak net olarak şunu söyleyeyim: Uyum, aslında göç edenlerin sorunu değildir. Uyum, çoğunluğun sorunudur, göç edilen yerdeki insanların sorunudur, eğer olaya uyum felsefesi açısından bakacak olursak aslında bu sorun, “uyum” derken Türk milletinin de buradaki kendi milletimizin de yapması gereken, atması gereken adımlar var, onları da kapsıyor. Uyum, entegrasyon, kaynaşma gibi bu konuda farklı kelimeler kullanılıyor ama Türkiye Büyük Millet Meclisi 2014’te çıkarttığı yasada “entegrasyon” kelimesi yerine “uyum” kelimesini kullanmış. Doğru olduğunu da düşünüyorum çünkü “Entegrasyon” kelimesi dünyada asimilasyonla kirletilmiş bir hâlde. Uyumun daha çok taraflı, çift taraflı gönüllülük içeren bir deyim olduğunu düşündüğümüz için “göç ve uyum komisyonu” isminin olması gerektiğini düşündük.

Şu var tabii, “mülteci” daha teknik bir kelime gözüküyor ama mülteci kelimesiyle yola çıktığımız andan itibaren... Geçen dönem de “Mülteci Komisyonu” olarak başladık “Göç ve Uyum” olarak değiştirdik. Kamuoyunda şöyle bir tepkiyle karşılaştık: Türkiye’de 40 mülteci var, siz 40 mülteciyi mi inceleyeceksiniz? Çünkü kanunlarımızda... Biliyorsunuz, 1951 Cenevre Sözleşmesi’ne biz şerh koymuş durumdayız. Ancak Avrupa’dan gelenlere mülteci statüsü veriyoruz, diğer noktalardan gelenleri -bunları, alt komisyonda neden olduğunu, nasıl olduğunu, sonuçlarını ileride tartışırız, konuşuruz- şartlı mülteci veya uluslararası koruma başvurusu yapan kişiler olarak ifade ettiğimiz için, “göç” kelimesinin daha kapsayıcı olacağını düşündüğümüz için böyle bir isimlendirme öngördük.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben de “göç ve uyum” tanımlamasının daha doğru olacağını düşünüyorum. Yani bu bir gerçek, realitede bu insanlar büyük ihtimal burada kalacak, uyum sorunları zaten şu anda Türkiye’nin çok önemli sorunu, çok önemli olaylar yaşanıyor, sıkıntılar yaşanıyor.

Ayrıca, Almanya’da da sanıyorum bakanlığın adı “göç ve uyum”. Bundan dolayı “göç ve uyumu” biz de uygun buluyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Son bir cümle söyleyebilir miyim izninizle?

BAŞKAN – Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkan.

O zaman bu açıklamalar ışığında “Göç, sığınmacı ve uyum alt komisyonu” deyin çünkü biraz önce değerli arkadaşımız da bahsetti “mülteci” kavramını koyduğunuz andan itibaren... Hakikaten gerek Cenevre Sözleşmesi gerekse de bizim 1963’te yaptığımız sözleşme, protokol ve bunlara baktığımız zaman mülteci, batıdan bize gelmeyeceğine göre, ülkemize doğudan geleceğine göre, sığınmacı dediğimize göre o zaman bu işin içerisine sığınmacı kavramını da koymakta yarar var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Aslında baktığımız zaman, aynı yöntemi farklı şekilde ifade etme gibi bir durum söz konusu oluyor. Geçtiğimiz yıl -Atay Bey’in de izah ettiği gibi- geçtiğimiz dönem Mülteci Komisyonu olarak başlayıp sonra Göç ve Uyum olarak değiştirilmesinin elzem olması bu noktada bize de yol gösterici oldu açıkçası. Onun için, bu hâliyle ben de uyum olarak görüyorum.

Tabii, göç ve uyum, Anadolu coğrafyası hepimizin bildiği gibi, çok önemli bir coğrafya, geçiş yollarının üzerinde bulunduğu bir coğrafya ve bizim Türkiye olarak, Anadolu coğrafyası olarak ilk defa karşılaştığımız bir konu değil. 1840’lı, 1845’li yıllardan itibaren Ahıska’dan başlayıp 93 Harbi’yle ifade edilen 1878 Osmanlı-Rus savaşından devam eden, her iki Balkan Savaşı, akabinde mübadele anlaşmaları Lozan’la birlikte, akabinde özellikle Balkan ülkelerinden yapılan göç anlaşmalarıyla beraber çok sayıda insanımız Anadolu coğrafyasına bu anlamda sığınmış durumda. Türkiye bu noktada gerçekten çok güçlü bir sınav veriyor. Gittiğimiz her platformda, her uluslararası toplantıda Türkiye’nin bu noktada yaptıkları her zaman için ifade ediliyor tabii ama bu, kuru kuruya bir ifade. Atay Bey de bahsetti, maalesef bugün Avrupa Birliği üyesi ülkelerin bu noktada çok fazla kaygı hissetmediğini de görüyoruz. O bakımdan özellikle ben şu hususu önemli görüyorum, başka bir başlık altında ileride değerlendirebiliriz, Avrupa Birliği içerisinde yaşanan hak ihlalleri var bu noktada. Gene bizim hem soydaşlarımız hem de vatandaşlarımız olan kardeşlerimiz de... Biliyorsunuz, geçtiğimiz dönem kurulmuş bir alt komisyon vardı, ileride gelecek başvuru taleplerine göre bu noktada belki bir çalışma daha yapabiliriz. Onun için, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak doğru tespitler ve doğru sonuçlarla ortaya çıkarak bu noktadaki bu mekanizmayı en etkin bir şekilde kullanmak için bütün üye arkadaşlarımızın üzerine düşen vazifeleri var, inşallah bunları layıkı ve hile yerine getireceğiz.

VI.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- Göç ve uyum konusunda alt komisyon kurulması

BAŞKAN - Peki, başka söz yoksa eğer ben alt komisyon kurulması önerilerini birleştirerek oylarınıza sunuyorum...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hangi isimle birlikte?

BAŞKAN – “Göç ve uyum alt komisyonu” olarak.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir arkadaşlar.

Hayırlı olsun.

Alt komisyon üye konusunu her iki komisyonu görüştükten sonra, birazdan görüşeceğimiz komisyonu da görüştükten sonra görüşelim isterseniz.

Biliyorsunuz, bu sene Türkiye Büyük Millet Meclisindeki aritmetik sayı bakımından bir sistem ve bir oranlamayla ilgili tespit var. Bu, nitekim komisyonların oluşumunda da ortaya çıktı. Biz sorduğumuzda bize ifade edilen, her partili üyenin bu komisyonlarda yer alabilmesine imkân sağlamak bakımından alt komisyon üye sayımız 10 arkadaşlar, 10 kişi, 10 milletvekili arkadaşımız. Sayısal dağılım olarak AK PARTİ’den 5, CHP’den 2, HDP, MHP ve İYİ PARTİ’den 1 olarak düşüyor. Bilginize sunuyorum.

V.- KONU (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ile Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve arkadaşlarının, hükümlü ve tutuklu haklarının incelenmesi konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin aynı mahiyetteki önergelerinin görüşmeleri

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, şimdi diğer bir önerge var, onu okutuyorum. Evet, burada yine aynı şekilde iki ayrı önerge ama konusu ve muhtevası itibarıyla aynı mahiyette, her ikisini de okutuyorum şu anda.

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Adalet Bakanı 2018 yılı Mart ayı itibarıyla Türkiye’de, cezaevlerinde 240 bin tutuklu ve hükümlünün bulunduğu ifade etmiştir.

Türkiye’nin cezaevleri sorunu gündemdeki yerini korumaya devam etmektedir. Cezaevleri sorunları ve cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri görmezden gelinmemelidir.

Diyarbakır Barosu Cezaevi İzleme Komisyonu, hak ihlallerini tespit etmek amacıyla Türkiye genelindeki 20 cezaevinde yaptığı inceleme ile ilgili hazırladığı raporunda cezaevlerinde yaşanan sorun alanları ile yaşanan hak ihlallerini tespit etmiştir. Tespitler, sağlık hakkına erişimin engellenmesine ilişkin ihlaller, savunma hakkının engellenmesine ilişkin ihlaller, cezaevlerinin fiziki şartlarından ve cezaevi idaresinden kaynaklanan ihlaller, dilekçe, iletişim ve haberleşme hakkına ilişkin ihlaller, kötü muamele, işkence ve diğer konulara ilişkin ihlaller, mahpus yakınlarının yaşadığı ihlaller ve çocuk mahpuslara ve cezaevinde ebeveynleriyle kalan çocuklara ilişkin ihlaller gibi başlıklar altında belirtilmiştir.

Türkiye’deki cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülere yönelik mevzuat ve uygulamaların uluslararası antlaşmalara ve Anayasa ile kanunlara uygunluğunun incelenerek, karşılaşılan eksikliklerin giderilmesi, çözüm ve yasal düzenleme önerileri getirilmesi amacıyla Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonunun kurulması için gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ve teklif ederim

Mustafa Sezgin Tanrıkulu

İstanbul

BAŞKAN – Şimdi, bir diğer önergeyi okutuyorum:

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Ülkemizdeki cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülere yönelik mevzuat ve uygulamaların uluslararası antlaşmalara ve Anayasa ile kanunlara uygunluğunun incelenerek karşılaşılan eksikliklerin giderilmesi, çözüm ve yasal düzenleme önerileri getirilmesi amacıyla Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonunun kurulması için gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Radiye Sezer Katırcıoğlu

Erol Kavuncu

Osman Nuri Gülaçar

Kocaeli

Çorum

Van

Gerekçe:

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (d) bendi uyarınca Türkiye'nin insan hakları uygulamalarının, taraf olduğu uluslararası antlaşmalara, Anayasa ve kanunlara uygunluğunu incelemek ve bu amaçla araştırmalar yapmak, bu konularda iyileştirmeler, çözümler önermek Komisyonun görevleri arasında yer almaktadır.

Ceza infaz kurumları ve tutukevleri, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldıkları ve cezalarının infaz edildiği yer olmaları bakımından, doğası gereği hassasiyetle yaklaşılması gereken mekânlardır. Özellikle bu kurumların denetimi hem tutuklu ve hükümlülerin haklarının ihlal edilmesinin önüne geçilmesi hem de infazın amacına uygun olarak gerçekleştirilmesine katkı sağlanması açısından önemlidir. Nitekim, Komisyon kurulduğu tarihten bu yana her dönem ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde incelemeler gerçekleştirmiş, tespit ve önerilerini rapor hâline getirerek kamuoyunun istifadesine sunmuştur.

27'nci Yasama Döneminde de Komisyon tarafından;

1- Ulusal ve uluslararası mevzuatta hükümlü ve tutuklu hakları nelerdir? (Kötü muamele yasağı, sağlık hakkına erişim, insan onuruna uygun şartlarda barınma, eğitim faaliyetlerine ve iş imkânlarına erişim. vs.)

2- Cezaevlerinde özel durumlu olanların hakları nelerdir? Kadınların, çocukların, yaşlıların, engellilerin durumları nasıl ele alınmalıdır?

3- Çocuk ceza infaz kurumları ve tutukevleri, çocuk eğitim evleri ve diğer ceza infaz kurumlarının ilgili bölümlerinde tutulan çocukların durumu nasıl ele alınmalıdır?

4- Ceza infaz mevzuatı ihtiyaca karşılık vermekte midir? Uluslararası ilke ve kurallara uygunluğu nedir?

5- Ceza infaz sistemi amaçlandığı şekliyle hükümlünün yeniden suç işlemesini önleyecek mekanizmalar sağlamakta mıdır?

6- Cezaevlerinde yaşanan intihar vakalarında yetkililerin sorumlulukları nelerdir?

7- Hasta hükümlü ve tutukluların durumu, sağlık hizmeti alma imkânları ve buraların şartları nedir?

Sorularına cevap verecek ve yukarıda sayılan konularda çalışmalar yapacak bir alt komisyonun kurulması yerinde olacaktır.

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, gerçekten de Komisyonumuzun Divanının teşekkülünden itibaren Komisyonumuza, özellikle, cezaevlerindeki hükümlü ve tutukluların hem fiziki şartları hem sağlığa erişimi hem sair konularla ilgili olarak ciddi anlamda başvurular var. Dolayısıyla, Komisyonumuz, biliyorsunuz, bir taraftan ilgili kurum ve kuruluşlara bu noktada yazılı olarak, bunu yaparak gerekli incelemenin yapıp bildirilmesi talebini içeren yöntemi benimsiyor. Bir diğer yöntem de bu başvurulara ilişkin yerinde inceleme metodunu gündeme getirerek, yaparak varsa oradaki eksiklikler, noksanlıklar, bu konudaki iddialar, yaşanan ihlaller, bunların hem iyileştirilmesi hem de

yasal altyapıya zemin hazırlaması bakımından böyle bir rapora ihtiyaç olduğu izahtan varestedir. Ben size geçtiğimiz dönem çalışan ceza ve infaz kurumu ve tutukevlerindeki izleme kurulunun raporunu da dağıttım. O rapora da göz atacak olursanız geçmiş dönemde yapılan çalışmalarla ilgili bir durum da söz konusu, bir müktesebat oluşması bakımından.

Dolayısıyla, şimdi, ben açıkçası her iki önerenin de çok değerli ve yerinde olduğuna kanaat getiriyorum. Ben söz almak isteyen arkadaşlarıma söz vermek istiyorum. Söz almak isteyen arkadaşlarım varsa buyursunlar lütfen.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Uygundur tabii, cezaevlerinde çok büyük sorunlar yaşanıyor. Hamile tutuklu hanımlar yasaya rağmen, 5275 sayılı Yasa’ya rağmen cezaevlerinde tutuklu şu anda, bu inanılmaz bir durum tabii. Çünkü savcıların yasaya rağmen tutuklamaya sevk etmesi, hâkimlerin yasaya rağmen tutuklaması hukuk devleti mi yoksa başka bir devlet mi olduğumuz konusunda önemli soru işaretleri oluşturuyor.

Hasta tutuklular konusu yine çok vahim bir konu olarak önümüzde duruyor.

Yine, cezaevlerinin kapasitesi konusunda çok büyük sıkıntılar var. Kapasiteyi çok çok aşmış durumda. Gerçekten, çok vahim insan hakları ihlalleri oluşturan bir durumda cezaevleri. Sanırım, genel bir mutabakat olur cezaevi komisyonu konusunda ancak bu alt komisyonda 10 üye olması gerektiğini belirttiniz, dışarıdan da alt komisyon üyesi olmamasına rağmen cezaevi ziyaretlerinde İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinin de bulunabilmesinin uygun olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Nasıl, anlayamadım?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani alt komisyonda bulunmamasına rağmen İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden arzu edenlerin cezaevi ziyaretlerinde bulunmasının uygun olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Tabii, bir sonraki aşamada vereceğimiz bir karar bu, tabii ki değerlendireceğiz.

Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, cezaevleri alt komisyonu denilince hep akla cezaevi geliyor, gözden kaçan bir husus var. Gözden kaçan husus da şu: Cezaevleri ile bunun uzantısı veya onun öncülü olan polis karakolları var, Emniyet var ve Emniyet ve polis karakollarında bugüne kadar cezaevi alt komisyonları hiçbir inceleme yapmadı. Ancak 24’üncü Dönemde biz bir inceleme yaptık. 24’üncü Dönemde inceleme yaptığımızda biz şununla karşı karşıya kaldık insan hakları ihlali açısından: Sizin oturduğunuz konumda diyelim ki ifade alan polis memuru var, önünüzdeki masada iki tane sandalye var, şüpheli sizin solunuza oturtulmuşsa ensesinde görüntülü kayıt kamerası var ve ifade alınmadan önce bir sohbet anlamında konuşma alınıyor, konuşma alındıktan sonra kişi o anda insani anlamda gayet rahat, çok rahat konuşuyor. Konuştuktan sonra, esas, bu masaya geçtiği zaman ifade sırasında orada konuşulan konuların hiçbirinden bahsetmeyince “Bak, kardeşim, sen konuştun, orada kayıt kamerası vardı, gel, gör.” diyor. Bu açıdan, insan hakları hakikaten sadece cezaevinde değil, bu onun bir ön tarafı, öncül kısmı. Bu oluşturulacak olan komisyonun da -insan hakları açısından bu hassasiyetlere de dikkat çekmek için ben bu sözü aldım- mümkünse gerek Jandarmada gerekse Emniyette bu tür yerleri incelemesinde

yarar var. Burada Emniyet mümkün olduğunca bilgiyi vermiyor, ne kadar bilgi verilirse, insanlar ne kadar aydınlanırsa o kadar az insan hakkı ihlal edilir. Ama maalesef, mesela şu denilebilir: “Efendim, ifade sırasında burada görüntülü kamera kaydı yoktur.” insanlar daha rahat olsun diye.

İki: Üç çeşit polis karakolumuz var bizim, bu üç çeşit polis karakolundan (a) dediğimiz tip daha geniş, daha profesyonel... Bunların hiçbirinden kamuoyunun bilgisi yok. O anlamda, polis memurlarıyla konuştuğumuzda onlar da iyi niyetle diyor ki: “Kardeşim, bize imkân sağlamıyorlar ki doğru düzgün polis karakolu yapmıyorlar. Nerede ifade alınır, nerede alınmaz, ne yapabiliriz? Mevzuatın, yönetmeliğin aramış olduğu standartlar doğrultusunda karakollar yapılmıyor.” Standartlara uygun karakolların yapılmaması da bir insan hakkı ihlali oluşturuyor. Oluşturulacak olan komisyonda arkadaşlarımızın bunu da göz önünde tutmalarını istirham ediyorum. Hem polis hem de Jandarma karakollarında da...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Gözetim merkezleri.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gözetim merkezlerinin, hepsinin -gözetim merkezleri ayrı zaten, o da apayrı bir olay- tek tek bir şekilde incelenmesinde yarar var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tanal.

Buyurun Sayın Tanrıku.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, 240 bine yakın tutuklu ve hükümlü var cezaevlerinde, cezaevleri kapasitesinin çok üzerinde bir sayı. Yani cezaevlerinin kapasitesine 210 bin diyebiliriz, 240 bin var ama bu zaten eşit dağıtılmamış, bazı cezaevlerinde kapasitenin altında tutuklu ve hükümlü var, bazılarında ise çok üstünde var yani iki üç kat üstünde tutuklu ve hükümlü var. Dolayısıyla, insani olarak cezaevleri gerçekten insan haklarının insan onuruna yakışmayan bir biçimde çok fazla ihlal edildiği bir ortam. Doğası gereği de böyle zaten, bütün dünyada böyle. Ama son iki yılda, son iki buçuk yılda tutuklu ve hükümlü sayısındaki olağanüstü artış, tutuklamanın istisnai bir yöntem olarak değil de bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılmış olması gibi nedenlerle çok fazlaca arttı bu sayılar. Henüz iddianamesi bir yılda yazılmamış birçok tutuklu var. Mesela, bunların başında Osman Kavala geliyor, yaklaşık bir yıldır tutukludur kendisi, tek başına tutukludur yani kendisiyle beraber yargılanan hiç kimse yoktur. On beş gün gözaltında kalmıştır, on beşinci gün kendisine soru sorulmuştur, on dört gün boyunca hiçbir şey sorulmamıştır ve yaklaşık bir yıldır tutukludur, henüz iddianamesi hazırlanmamıştır bakın. Böyle ağır hak ihlalleri var, bu durumda olan yüzlerce, binlerce tutuklu sanık var ve gerçekten de cezaevlerinden aldığımız şikâyet, yakınlarından aldığımız şikâyet çok fazla, her taraftan şikâyet geliyor. Birçok hak örgütü, avukatlar, barolar cezaevlerinde incelemeler yapmaya çalışıyorlar. En son, Diyarbakır Barosu bir inceleme yapmıştı, yirmiye yakın cezaevine gitmişti ve o yirmi cezaevinde de ayrı ayrı insan hakları ihlalleri saptanmıştı. Türkiye’nin imajı bakımından ve insan hakları ihlallerinin yaygınlaşması ve sistematik hâle gelmesinin önlenmesi bakımından da bu komisyonun hem kurulması lazım hem de gerçekten çok etkin çalışması lazım.

Ömer Faruk Bey de ifade etti, cezaevlerinde 700’den fazla 0-6 yaş grubunda çocuk var, anneleri büyük oranda hükümlü değil, tutuklu. Bunların başka bir biçimde, denetimli serbestlik yoluyla veya başka yöntemlerle dışarıda kalması mümkünken cezaevinde bu çocuklar, bebekler cezaevinde. Bunların önüne geçici mekanizmaların olması lazım ve bu ağır insan hakları ihlallerinin önlenmesi lazım. Bunları sık sık dile getiren bir milletvekili olarak da mesela, on dört aydır benim cezaevlerine gidişime izin verilmiyor, milletvekillerini bile ziyaret edemedim. Enis Berberoğlu yaklaşık on dört ay tutuklu kaldı, kendisini bile cezaevinde ziyaret edemedim. Bu Parlamentonun üyelerinin bile ortalama

koşullarda cezaevlerine gidişin, ziyaret edişin bir teamülü var, sonuçta bir teamül de oluşmuş, nasıl ki İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda Divanı beraber oluşturunca bir teamül de var. Yani bir milletvekili cezaevinde herhangi birini ziyaret etmek istediğinde, sonuçta, bir günde bir izin alır. Ama on dört aydır bana Bakanlık izin vermiyor ve birçok milletvekili de izin alamıyor cezaevlerine bir vesileyle gitmek için. Mesela, arkadaşımız Eren Erdem milletvekilliği yapmıştır, kendisiyle görüşmek için kaç kez başvurduğum, izin alamadım. Başka milletvekilleri için başvurduğum, alamadım. Başka siyasetçiler var, gazeteciler var ama on dört aydır bizim bile milletvekili olarak gidip orada tutuklularla görüşmemize yani insani bakımdan görüşmemize bile izin verilmeyen bir ortam var. Ayrıca, siz de biliyorsunuz ki Parlamentodan, Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesinin raporu yaklaşık bir yıl boyunca Adalet Bakanlığının koyduğu rezerv nedeniyle yayınlanmadı, bu insan hakları ihlalleri nedeniyle yayınlanmadı, daha sonra bu rezerv kaldırıldı. Türkiye'nin bu pozisyonlara düşmemesi bakımından gerçekten de bu komisyonun çok etkin, yaygın bir biçimde hemen, belki kendi içerisinde ücretli, dörderli komisyon oluşturarak cezaevlerini hızla ziyaret edip Hükûmete, ilgili bakanlığa falan öneride bulunması lazım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Tanrıkulu, sağ olun.

Erol Bey, buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkanım, hastanelerle ilgili söylenir malum kelimakibardır “Allah düşürmesin, yokluğunu da göstermesin.” diye, belki cezaevleri için birinci şık, “Allah düşürmesin.” deriz. Keşke ihtiyaç olmasa ama hayatın bir gerçeği, ilk insandan itibaren bu hep olmuştur -tırnak içinde- “suç ve suçlular” fakat bize düşen, bu komisyonla bu cezaevlerinin suç-ceza orantısına, caydırıcılık veya ıslah edicilik çerçevesinde insan onuruna yakışır bir ortama kavuşturulmasıdır. Maalesef geldiğimiz yüzyıl ve çağ son nokta itibarıyla zalimce bir dünyada yaşıyoruz, suç ve suçlular çok arttı. Arkasında çok büyük güçler, devletler var. İnşallah cezaevlerinde yaşanan sıkıntılar en aza indirilir, ıslah boyutu ve iyileştirme boyutu noktasında biz Komisyon olarak üzerimize düşeni yaparız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Başkanım, benim bir söz talebim vardı.

BAŞKAN – Salih Bey, buyurun.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu komisyonlarımızın da hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Bir şeye dikkat çekmek istiyorum: 24'üncü Dönemde Mahmut Bey de vardı, çok cezaevi gezdik beraber. İzmir Şakran Çocuk Cezaevine gidip orada bir denetleme yapmıştık. Hatta oranın “cezaevi” isminin silinip “çocuk rehabilitasyon merkezi” olarak değiştirilmesini istemiştik, çok mükemmel fiziki şartları ve oradaki eğitimle ilgili güzel şartlar vardı. Muhtemelen beş veya altı ay sonra bir milletvekilimizin ağzından basına bir şey sızmıştı “Şakran Çocuk Cezaevinde taciz olayı vardır.” diye.

Tabii, bu medyada yer alınca o dönem Komisyon Başkanımız Ayhan Sefer Üstün, tekrar alt komisyonun gidip orada bir inceleme yapmasını istedi. Gittik, gittiğimizde cezaevinin önünde birçok aile vardı, çok sayıda aile vardı ve bize söyledikleri şuydu: “Siz, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu üyelerisiniz, insan hakları ihlallerini denetliyorsunuz ama bu cezaevinde bizim çocuklarımızın insan haklarını ihlal ettiniz. Yani böyle bir iddia var, doğru mudur değil midir belli değildir. Tamam, Meclis olarak gelip bunu denetlemek sizin hakkınızdır ama böyle bir şeyin doğruluğu tespit edilmeden medyaya yansıtmak bizim çocuklarımızın insan hakkı ihlalidir.” diye bize çok ciddi tepki göstermişlerdi.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) - Çok doğru.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Ve daha sonra o koşu girdiğimizde, taciz olayının iddiasının olduğu o koşu girdiğimizde orada bir genç aynen şunları söyledi: “Bizde hırsızlık yapan arkadaşlarımız var, kapkaççı, çapulcu, her türlü suçla bulaşmış var ama -çok affedersiniz ve sizden de özür diliyorum- bizde ibne yoktur. Bu iftirayı bize atana da...” Böyle şeddeli bir şekilde küfürler ettiler. Dolayısıyla Komisyon üyesi arkadaşlarımızın böyle bir iddia kulağıımıza geldiğinde bunu böyle basına yansıtmadan önce Komisyonunda görüşölüp yerinde incelenmesinde fayda olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu konuyla ilgili bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, bu konuyla ilgili evet o cümleleri söyleyen oldu ancak bu iddiayla ilgili o koşu bulunan 2 kişinin o koşudan bir başka, daha doğrusu o cezaevinden bir başka cezaevine nakledildiğini... Onlarla görüştürülmedik. Yani eğer onlar nakledilmemiş olsaydı, görüştürülmüş olsaydı belki olayın boyutu başka yerlere gidebilirdi. Onun için neden onlar oradan nakledildi, o muamma hâlâ kendini koruyor.

Tabii ki, hassas bir konudur ama yani bu tamamen o şekildedir diyemeyiz, bilginiz olsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Yayman.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkanım, değerli üyeler; ben de sizleri saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Değerli Başkanım, Hükümlü ve Tutuklu Hakları İnceleme Alt Komisyonunun kurulmasının doğru ve yerinde olduğunu düşünüyorum ben de. Gerçekten gerekçeyi de okuduğumuzda çok temel, varoluşsal problemlerin olduğu ve bu Komisyonun da, İnsan Hakları Komisyonumuzun da Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu kurmasının gerçekten çok isabetli bir karar, tercih olduğunu düşünüyorum.

Bizim geleneğimizde, devlet felsefemizde “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” yaklaşımı var. İnsan onurunu gerçekten önceleyen, insanı eşrefimahlukat olarak gören bir inancın, bir geleneğin içinden geliyoruz. Ve bu konuda gerçekten -mükemmel, iyinin düşmanıdır- tabii ki, tenkitler olabilir ama Hükümet olarak on yedi yılda gerçekten bir sessiz devrim gerçekleştiren, kendi kendine çıtalar koyan ve adına “Kopenhag Kriteri” demeyelim, “Ankara Kriteri” diyelim ve bu uyum, Avrupa Birliğiyle muasır medeniyet seviyesi düzeyine çıkma konusunda bir hedef koyan bir partinin mensubuyuz. Ve bu anlamda buradaki Komisyon üyeleri çok iyi bildiği için... Çünkü bu Komisyon Meclisin en duyarlı Komisyonu bence ve burada gerçekten sahalardan, alanlardan tanıdığımız milletvekillerimiz var. Ve biz Hükümet olarak hem bireysel hakların gelişmesi hem kolektif hakların tanınması, bilinmesi, kimlik, inanç ve diğer hakların geliştirilmesi konusunda çok fazla adımlar atmış bir partiyiz. Ve bu anlamda ben bu alt komisyonun Türkiye’deki bir kanayan yara olan cezaevleriyle ilgili incelemeler yapmasının ve bu gerekçede sıralanan gerçekten önemli hususların incelenmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sanırım kifayetimizakere...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Eronat.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, ben hem Cezaevleri Komisyonu hakkında hem de kurulan bütün komisyonlar hakkında bir genel hassasiyete dikkat çekmek istiyorum. 24'üncü Dönemde de İnsan Hakları Komisyonunda görev yapmıştım.

Şimdi, taciz ve tecavüz iddiaları cezaevlerinde de oluyor. Neticede göçle ilgili, Suriye göçmenleriyle ilgili kamplar incelendiğinde de bir arkadaşımız –kimdi biliyorum- kadınların işte taciz ve tecavüze uğradığını söylemişti, o zaman çok rahatsız olmuşum. Şimdi, bu tip bir taciz ve tecavüz olayı olduğu zaman İnsan Hakları Komisyonu olarak elbette ki en sonuna kadar gidilmeli ama biz bir Orta Doğu bölgesinde yaşıyoruz, neticede bu Suriyeli kadınlar yarın öbür gün ülkelerine dönecekler. Hani bunların bu şekilde anılması o zaman da beni çok rahatsız etmişti. Bütün dünyada böyle, maalesef bu algıyı değiştirmeye çalışıyoruz ama tacize uğrayan kadına daha farklı bir gözle bakıldığını da biliyoruz. Biz bu incelemeleri yapalım ama bu tip görüşlerimizi basın önünde ulu orta hiçbir şekilde konuşmayalım diye ben arkadaşlarımdan rica ediyorum, bu bir ricadır. Cezaevlerinde de durumun böyle olmasını istiyorum, göç ve uyum konusunda da böyle, hatta hatta bütün kuracağımız komisyonlarda bu hassas konuyu kendi aramızda konuşursak ve basın dışında, yani basın bilmeden müzakere edersek daha doğru olacağı kanaatindeyim. Bir kadın olarak hassasiyetimi bildirmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Basından bir şey gizlemeye gerek yok, şeffafız ama dediğiniz gibi, bunu hassas anlamda, öncesinde insan hakkı bağlamında değerlendirerek, müzakere ederek...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hata yapmasınlar.

BAŞKAN – Efendim?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hata yapmasınlar o zaman şey, yoksa konuşurum ne hatası varsa.

BAŞKAN – Peki.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Başkanım...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ağabey, hatayı söyle de yani tacize uğrayan kadını eğer sen toplumda rahatsız ediyorsan...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kamu kurumlarında yapmasınlar, kamu kurumlarında yapmasınlar.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ya, onu söyle.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Hiçbir yerde yapmasınlar.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hiçbir yerde yapmasınlar tabii ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kamu kurumunda yapmasınlar. Yani kapalı toplumlar suç gizler. Açık olan toplumda suç gizlenmez. Onun için açık olalım ki suç da işlenmesin.

BAŞKAN – Şöyle, yani mağdurun kimliği...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O, suç zaten.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Onu söylüyorum zaten.

BAŞKAN – Onu izah etmeye çalıştım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama o mağdurun kimliğini açıklayanla ilgili Ceza Kanunu'nda hükümler var.

BAŞKAN – Tabii, onun için.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Cezalandırılır.

BAŞKAN – Yani belki mahal yere bildirmek o da hani daha kapsayıcı olduğu için.

Yani özetle söylenmek istenen konu, hepimizin hassasiyeti ortak bu noktada. İnsan haklarının önüne, bir kişinin temel hürriyetlerinin önüne hiçbir şeyi koyamayız, başka bir öncül koyamayız kesinlikle.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Mahmut Bey...

BAŞKAN – Kimliğinden, renginden, dininden, mezhebine her şeyinden azade bir şekilde değerlendirmemiz gerektiği zaten hepimiz tarafından... Hepimiz, birçoğumuz hukukçuyuz, toplumun içerisinde bu hassasiyetleri taşıyan insanlar olarak geliyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zaten basın da insan haklarına saygı gösteriyor arkadaşlar. Basın dediğiniz yabancı bir basın değil, bizim basınımız ya, zaten çoğu da sizin istediğinizi yazıyor, bizim istediğimizi yazmıyor ki.

BAŞKAN – Ya Mahmut Bey, nereden nereye geliyorsun.

Sayın Gülaçar, buyurun.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; aslında Salih ağabeyin ifade etmiş olduğu konu bence üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Hakikaten insanların mahremiyetlerinin muhafaza edilmesi... Sadece konunun bizim tarafımızdan medyaya yansıtılmasının belki o gün itibarıyla bizim medyada yer bulmamıza sebep olacaktır ama sonrasında gelişecek olan mağduriyetlerin önüne geçilmesi konusunda bu konunun özellikle bizlerin... Ki bizler az burada. Kocayız, eşiz, buradaki bu mahremiyetlerin korunması yani bizi o mağdurlar adına önemli. Bir de eskimez ecdadımızın güzel bir sözünü de diyeyim: “Tasvir saf zihinleri ifsat eder, idlal eder.” Bu bir kaide.

Şimdi, kimsenin aklında muz kabuğu yokken muz kabuğunu birilerinin aklına sokma gibi bir şey. İşte, bu tasvirler, bu beyanlar bazen hiç arzu etmemiş olduğumuz taraflara gidebilir. Bundan dolayı böyle bir hassasiyetin burada bu Komisyon tarafından böyle bir mahremiyetin muhafaza edilmesi önemlidir.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, değerli üyelerimiz...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ufak bir cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Tanal.

Şimdi, şöyle, geçmişte birtakım şeyler yaşanmış olabilir, eksiklikler, noksanlıklar yaşanmış olabilir ama biz burada hepimiz milletin iradesini temsil eden kişiler olarak belli bir hayat tecrübesinden geçmiş, belli hassasiyetleri taşıyan ve açıkçası bu noktada da bir makul standarda sahip olan insanlarız. Ben bu kadar bu konunun tartışılmasına da burada ihtiyaç duymuyorum şimdi açıkçası, bu saatten sonra aynı konuya girmeyelim artık. Çünkü her arkadaşımız kendince geldiği toplumda ve bu toplumda bir yeri olan insanlardır ve bunları düşünecek insanlardır. Siyaset, evet, vardır ama her şey de siyaset değildir tabii ki. Yani onun için bu konuyu artık yani uzatmayalım lütfen.

Buyurun Sayın Tanal, özür diliyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu Komisyonunda sizden istirhamım, oluşturulacak Komisyonla ilgili üye arkadaşlarımızdan... Geçmişte tabii bunun –övünerek söyleyeceğim- mimarlarından biri bendim. Değerli 24’üncü Dönemki arkadaşlarımız da bu konuya tanıklar. Alt komisyonunda kadın arkadaşlarımız 24’üncü Dönemde ilk seçildiğimizde yoktu, gittiğimiz cezaevlerinde kadın cezaevi vardı, çocuk cezaevi vardı. Çünkü anne şefkati ayrı bir duygu. Ve bir de kadın cezaevlerinde hemcinsin birbirine anlatabileceği yani insan hakları ihlali açısından daha önemli hususlar var. Mümkünse seçilecek olan heyette kadın arkadaşlarımızın yer almasını istirham ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tanal.

Sayın Katircioğlu, buyurun.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Çok teşekkür ederim Başkanım.

Ben de alt komisyonların özellikle göç, uyum ve cezaeviyle ilgili olan alt komisyonun çok gerekli ve elzem olduğunu düşünüyorum. Ama cezaevleriyle ilgili açılan, yapılan yorumlarda bir konu ele alındı bu taciz olaylarının ele alınışı, basına yansıma yöntemiyle ilgili. Ben de geçtiğimiz dönem Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığı yaparken tabii bizim çalışma alanlarımızın en başında kadına yönelik şiddet, taciz en önemli konulardan birisiydi ve bununla ilgili de alt komisyonlarımızı kurduk. Orada raporlarımızda şu gerçeğe ulaştık: Şimdi, kadına yönelik şiddet, çocuğa yönelik şiddet ve tacizin haberleştirilmesi, konunun ele alınışı, ana haber bültenlerinde sunulduğu, gazetelerin sürmanşete verilisinde kadınların daha çok mağduriyete uğradığını gördük. Bununla birlikte, şiddeti uygulayan kişinin, üçüncü sıralarda, olayın haberin içinde yer alması daha çok mağduriyet üzerinden verilmesi kadının ve çocuğun da mağduriyetini, yakınların, ailelerin mağduriyetini çok daha artırdığını hatta bu niyetle -işte, Sayın vekilimizin, sözcümüzün bahsettiği gibi- olan kişilere de farklı açılımları teşvik ettiğini gördük. Yurt dışı incelemelerinde, yurt dışındaki yaptığımız temaslarımızda da gördüğümüz, çocuğa yönelik, kadına yönelik, yaşlıya yönelik, yani “dezavantajlı” dediğimiz gruplara yönelik tacizlerde, her türlü istismarda sürmanşete çekilmediğini, o kişilerin isimlerinin baş harfleriyle birlikte ikinci, üçüncü sırada gazete haberlerinin en altında küçücük yer aldığını, bunların hiçbir şekilde konu ve gündeme, açık oturumların gündemi hâline getirilmediğini gördük. Burada tabii ki bu kişinin kapatılması, ele alınmaması ya da göz önüne alınmayıp başka şekilde kapatılmaya yönelik bir şey yok, sadece bunu ilgili kurumların kendi iç toplantılarıyla, uzmanlarıyla ele alarak çözümler üretildiğini gördük. Bunun, tabii, bizim en önemli haberleştirme yönünde dikkat etmemiz gereken konulardan, hususlardan biri olduğunu düşünüyorum.

Aynı zamanda geçtiğimiz aylarda Fikret Bilâ’nın bu konuyla ilgili yanlış hatırlamıyorsam bir çalışması oldu. Bazı kavramların haberleştirilmesinde, haberleşme usulünde dikkat edilmesi gerektiğini söylemişti. Bu güzel bir adım ve bizi heyecanlandırmıştı. Bu pencereden bakarsak bu konulara çok daha kesin ve hızlı çözüm getireceğimizi düşünüyorum.

Ben tekrar alt komisyonlarımızın hayırlı olmasını diliyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Faruk Bey, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Benim bazı eleştirilerim olacak Komisyon Başkanlığına yönelik. Çünkü bu Komisyon çok önemli, insan hakları ihlallerini araştırıyoruz ve bunlar bazen çok acil oluyor. Biz 7 Temmuzda yemin ederek görevimize başladık. Bir müddet sonra da İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesi oldum, partim tarafından takdir edildi. Başkan da bu süre içinde,

Meclis kapanana kadar Komisyonu toplayabilirdi ancak toplanamadık. 7 Temmuzda yemin ettik hepimiz ancak bugün 17 Ekim ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu daha yeni toplanıyor. Ben bunu çok önemli bir eksiklik, gecikme olarak görüyorum çünkü bu süre içinde biz yaklaşık 200 dilekçeyle İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna başvurduk. Bunlar arasında çok acil vakalar vardı. Mesela Koçer Özdal ağır bir hasta. Akciğer kanseri ve tahliye edilmesi gereken bir hasta, dördüncü evre akciğer kanseri. Aynı zamanda doktorum, akciğer hastalıkları uzmanıyım. Bu hastanın kesinlikle cezaevinde olmaması gerekir. Ben doktor olarak bu hastaların tahliyesi yönünde karar verirdim sağlık kurulu heyetlerinde. Ancak, Komisyonumuz bu başvuruyu incelemedi ve bu hasta daha da ağırlaştı, bilincini kaybetti, genel yoğun bakıma kaldırıldı. Hâlen tutukluydu ve genel yoğun bakımda da maalesef -çok acıdır, Türkiye için kötü bir manzardır- elinde kelepçeyle yatağa bağlı olarak son nefesini verdi ve biz buna müdahil olamadık.

Birçok hamile tutuklu içerideydi, cezaevindeydi. Bire bir uğraştığım vaka var. Aylarca cezaevinde kaldılar. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu buraya müdahale edemedi, cezaevlerine müdahale edemedi, yargının keyfine kaldı tahliyeler. Aylarca cezaevinde kaldılar. Hatta şu anda Emine Ay isimli hamile bir tutuklu var. Bu cezaevi safahatı içinde düşük tehlikesi geçirdi, muhtemelen çocuğunu da kaybedecek, doktoruyla da konuştum. Bizim ne kadar ağır bir vebal ve sorumluluk altında olduğumuzu gösteren şeylerdir bunlar. Bir kişinin hastalığı ve hamileliğinden öte, anne karnındaki bir bebeğin de kaybına neden olabileceğimizi düşünmemiz gerekir.

Biz dilekçelerimizde cezaevlerinden direkt olarak bilgi alınması gerektiğini istemiştik çünkü bu bizim yetkimizdi, Komisyon olarak yetkimiz dâhilindeydi. Ancak üç ay sonra bize gelen cevapta, alt komisyonlar kurulduktan sonra bu denetimlerin yapılacağı belirtildi. Biz de yetkileri hatırlatarak bunu kabul etmediğimizi söyledik. Daha sonra bize gelen cevaplar sanırım Komisyonun yetkisi dâhilinde doğru olan cevaplardı. Ancak, olan oldu, ağır hastalar vefat etti, hamile hanımlar aylarca cezaevinde kaldı ve hâlen kalıyor. Kimi cezaevlerinde bilinçli bir şekilde su kısıtlamasına gidildiği yönünde çok ciddi şikâyetler aldık. Mesela bu yaz sıcaklarında Şanlıurfa Hilvan Cezaevinde -bilirsiniz, Urfa çok sıcaktır- suların günde bir saat, iki saat ancak verildiği, Sivas Cezaevinde günde hatta yirmi üç buçuk saat su kesintisi olduğu şikâyetleri geldi. Yaz da geçti tabii, buna o sırada müdahil de olmadık.

Umarım bundan sonrasında Komisyon ve alt komisyon çalışmaları insan hakları ihlali oluşturmayacak bir şekilde ilerler. Alt komisyonlarımız gereken aciliyet konusunda müteahhas olurlar umarım. Belki hani bazı mazeretler ileri sürülebilir ancak İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun önemi çok büyük ve gecikme de hata kabul etmiyor, olan oluyor, insan hayatı da geri dönmüyor.

Mesela bu arada Metin Duran diye bir vaka vardı. Bize direkt bir başvuruydu. Metin Duran vakası da çok ilginçti ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu buna da müdahil olamadı. Bakın, bunlar çok önemli, biraz ayrıntısına girmem lazım. Metin Duran genç bir gazeteci, 30 yaşında. Hastaneye gidiyor “Göğüsüm ağrıyor, ben kütüyüm.” diyor. Doktor da “Psikolojiktir, bir şey olmaz.” diyor. Akşam eve geliyor, meğerse kalpmiş ve kalp krizi geçiriyor genç kişi. 30 yaşında çok ağır bir kalp krizi. Kalbi duruyor, beyne kan gitmiyor ve beyin felci. Yatalak kalıyor. Uzun süre tedaviler, elleri çarpık ve bilinci kayıp, felçli bir hasta hastaneye yatırılıyor. Bu arada da bir mahkemesi var ve Yargıtay onuyor. Hastanede yatarken Yargıtay onadığı için cezaevine nakli gerekiyor. Ankara Sincan Cezaevine naklediliyor, orada hastanede takibi yapılıyor. Ancak, tabii, fizik tedavi açısından yetersiz bir tedavi, hasta iyileşmiyor, kötüleşiyor. Bu arada Adli Tıp Kurumuna başvurular yapılıyor. Biz bunu da ilettik Komisyonla. Hasta oldukça kötü ve iyileşmiyor çünkü o hastane şartlarında fizik tedavi alması mümkün değil, takibi çok kötü. Başında kimse yok, kardeşi tutuklu gibi hastanın başında durmak zorunda yirmi dört saat yani kardeşi de tutuklu gibi orada duruyor mecburen. Böyle bir hasta. Beş ay sonunda Adli Tıp

bize geldi ve Adli Tıp Kurumuyla yoğun görüşmeler, cezaevi müdürlüğüyle, cezaevi savcılığıyla yoğun görüşmelerimiz sonunda sevki hızlandı, beş aydır yapılmayan sevki hızlandı ve Adli Tıp Kurumu yapması gerekeni -biz de tabii bu arada müdahil olamadık- beş ay sonra yaptı ve infaz erteleme verdi çünkü mahkûm hastaydı. Hatta cezaevi savcısıyla da görüştüm, savcılar böyle kelimeler pek etmez ama bana bizzat dedi ki: “Ya bu kişinin niye sevki yapılmıyor? Adli Tıp Kurumu buna niye doktor raporu vermiyor? Ben savcıyım ama bu adamın burada tutulmasından da utanıyorum, çok üzücü. Rapor gelsin ki tahliye edeyim.” Tabii rapor çıktı, sonunda infaz ertelemeyle hasta evine gönderildi. Ama biz bu olayın üç buçuk ay geçmesine rağmen hiçbir yerinde yoktuk.

Bir son vakayı da anmadan geçemeyeceğim. 30 Haziran günü Ordu E Tipi Cezaevinde Nesrin Gençosman isimli yine genç bir hanım -çok basit, tedavi edilebilir bir hastalıktır, yine benim uzmanlık alanımdır- zatürredir. On-on beş gün geç sevk edilmiştir. Korkunç bir durumdur bu çünkü basit, tedavi edilebilir bir hastalık geç sevkten dolayı ağırlaşır ve ölüme neden olur. “Çünkü “pnömoni” dediğimiz zatürre hastalığı böyle bir hastalıktır. On-on beş günlük geç bir sevkten dolayı... Hasta sevk edildiği anda hastanede doktor onun durumunu görüp direkt genel yoğun bakıma yatırdı. Bir hafta genel yoğun bakımda kaldı ve maalesef hasta vefat etti. Bu olayı biz idari açıdan hem Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne götürdük hem de İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna sunduk. Oradan bir netice çıkmadı. Daha dün Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü aradım, kendileri iki buçuk aydır -sağ olsun, devletimiz çok hızlı çalışıyor- daha bu konuda bir cevabın hazırlanmadığını bize ilettiler. İki buçuk aydır büyük bir ihmal sonucu ölen tutuklu bir hanımın, gencecik bir hanımın akıbeti konusunda hiçbir bilgilendirme yapılmıyor, soruşturmanın ne olduğu belli değil ve biz bunları sorgulayamamış durumdayız.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Gergerlioğlu.

Şimdi, ben konuşmamın “sunuş” başlığı altında da birtakım izahat verdim. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bir siyasi denetim mekanizmasıdır. Esasen insan hakları ihlalleriyle ilgili olan ve insan haklarını koruma altına alması gereken esas organ yargıdır. Şunu ifade edelim ki Anayasa’nın 138’inci maddesi sarıh bir şekilde “Hiçbir makam, merci, mevki mahkemelere emir veremez, talimat veremez, genelge yayınlamaz, telkinde bulunamaz, Mecliste görüşme yapılamaz...” Anayasa...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Almanya ve Amerika istisnadır!

BAŞKAN – Olabilir, bizim Türkiye’yi söylüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani Almanya ve Amerika talimat verebilir, onlar istisnadır!

BAŞKAN – Mahmut Bey, bitireyim lütfen.

Şimdi, dolayısıyla burada, sizin bu hastalıklarla ilgili vermiş olduğunuz dilekçeler maalesef bu kapsamda. Şimdi, Cezaevi ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 16’ncı maddesi...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O kapsamda değil Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir saniye, bitireyim ben, bitireyim ama...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bir dakika...

Nesrin Gençosman’ın cezaevinden geç sevkı yargısal bir durum değil, lütfen.

BAŞKAN – Ha, geç sevkıyla ilgili olarak araştırmasını yaparız, o ayrı bir şey ama benim demek istediğim...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Metin Duran’ın Adli Tıp kurumuna geç sevkı yargısal bir durum mu?

BAŞKAN – Geç sevgiyle ilgili olarak incelemesini yapacaktır alt komisyon, o ayrı bir şey ama benim demek istediğim...

Şimdi şöyle bir durum var: Burada mahkemelerin uhdesinde olan konularla ilgili olarak bizim Komisyon olarak bir şey yapmamız mümkün değil, bunu bir kere öncelikle ifade edelim, bu açık ve net. Gerek Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun tutuklama nedenleri sayılan yerlerinde... Geçmiş dönemde zaten bu tutukluluğun konusu tartışıldı, Meclisimizde birtakım ek tedbirler alındı, somut kriterlere dayanması gerektiğiyle, gerekçelendirilerek karar verilmesi gerektiğiyle ilgili tedbirler alındı.

Her şeyden önemlisi, başka bir şey daha var burada, onu da söyleyeyim; bizim hâkimlerimiz kıdem ve taltif bakımından, İnsan Hakları Mahkemesine giden davaların neticesine göre, orası bir kriter hâline getirildi. Yani biz direkt olarak...

Faruk Bey, lütfen, karşılıklı değil, ben bitireyim, ondan sonra söz alabilirsiniz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O zaman ben söz isteyeceğim çünkü...

BAŞKAN – Dolayısıyla burada bizim yargı alanına girmemiz siyasi bir denetim mekanizması olarak mümkün değil.

Şimdi şunu düşünelim: Bir de şu anda Türkiye’de gerçekten Kamu Denetçiliği Kurumu -geçen burada faaliyet raporunu birlikte değerlendirdik- oluşturuldu. Yanı sıra İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu -ayrımcılık konusunda bir kurum- oluşturuldu. Şimdi burada esasen -biraz evvel de ondan bahsettim- yetkili ya da mağdurun ivedilik ve öncelikle hem yargı makamına hem de Kamu Denetçiliği Kurumuna müracaatı daha kısa sürede netice almasına da imkân sağlayacaktır. Biz bir siyasi denetim mekanizmasıyız, bizim icrai olarak yapabildiğimiz bir şey yok. Yani burası bir Komisyon, tespit yaparız, bildiririz. Onun dışında inceleme yaparız, bilgi isteriz ama icrai anlamda sizin dediklerinizle ilgili olarak bence... Sizin çok dilekçeniz geliyor, arkadaşlarımız da bilsinler, çok sayıda dilekçesi geliyor Sayın Gergerlioğlu’nun. Dolayısıyla siz bu noktada bence diğer yöntemleri ivedilikle kullanırsanız netice almanız daha farklı olur, iyi olur zaman bakımından. Bizdeki durum siyasi denetim. Burası yasama organı, yasama organı içerisindeki İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu. Bir de anayasal... Biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı da getirilmiş durumda. Kamu Denetçiliği Kurumu var. Dolayısıyla, bizim... Şimdi, hasta tutuklunun ya da hükümlünün salıverilip ya da infazının ertelenip ertelenmemesiyle ilgili konu cumhuriyet başsavcılığı, onun kararına karşı da infaz hâkimliği, mahkeme kararı. Ben bir şey yapmam buna.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, cevap vereyim o zaman.

Bakın, cezaevinden beş aydır sevk edilmeyen bir hastayı konuşuyoruz. Adli Tıp Kurumunun önüne gitse zaten raporunu anında verecek ama bu adam Adli Tıp Kurumunun önüne gidemiyor, cezaevi sevkinde büyük bir lakaytlık var. Olacak şey mi ya, beş aydır bu adam sevk edilemiyor.

İkincisi, cezaevlerinde su kısıntıları var ve bilerek yapıyor bunlar.

BAŞKAN – Tamam, onları inceleyeceğiz zaten, onlarla ilgili kurduk bunu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, bana bunu -hani, tutuklu veya mahkûm iddiası değil- Batman Cezaevinde bir infaz koruma memurunun kendisi söyledi “Benim vicdanım sızlıyor, size söyleyeyim, idareciler bize diyor ki: ‘Su olduğu hâlde kısın kardeşim, vermeyin.’”

Yani bakın böyle bir sürü vaka var, bunların da hiçbirisi yargısal konular değil. Nesrin Gençosman’ın geç sevginin neresi yargısal? Metin Duran’ın geç sevginin neresi yargısal?

BAŞKAN – İdari işlemlerle ilgili olarak Kamu Denetçiliğine başvuracaksınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O zaman siz de benim sözümü kesmeyin.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O cezaevi yetkililerini çağırıp sorabilirdiniz, üç buçuk aydır bu yapılmadı. Üç buçuk aydır Ordu E Tipi Cezaevi, Tarsus Cezaevi, Ankara Sincan Cezaevi yetkililerini çağırıp sorabilirdiniz, siz Başkansınız, yetkiniz var. Yetkileri okudum ve size de gönderdim. Bunları yapabilirdiniz, yapmadınız.

BAŞKAN – Doğrudur.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bunlar yargısal durumlar değil. Benim verdiğim şu 2-3 örnek de sadece 2-3 örnek. Ben size vakit müsait etse 200 örnek daha veririm.

BAŞKAN – Olabilir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bak, çok net söylüyorum.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Meram anlaşıldı, önemli olan o.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, şunu ifade edeyim öncelikle de, gerçekten, ilk toplantımız bizim yani birbirimizi daha iyi anlarsak daha doğru yol alırız. İnanın siz burada oturursanız Başbakan Yardımcılığınızdan daha çok iş yaparsınız. Çünkü çok hassas bir denge aynı zamanda. Şöyle bir şey: Yani çoğunluk sizde, Adalet ve Kalkınma Partisinde, ihlaller de esas itibarıyla, sonuçta, Adalet Kalkınma Partisinin hükûmetine bağlı kurumlardan gelen ihlaller. Dolayısıyla, bize işte “Ombudsmana gidin, Kamu Denetçiliğine gidin, mahkemeye gidin.” falan deyip bunları bir tarafa koyup görmezden...

BAŞKAN – Yok, hayır, öyle bir şey yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yani böyle bir tutum var, bu da bir tutumdur ama ikinci olarak da, Meclisin bu Komisyonunu etkin çalıştırıp ondan sonra, gerçekten de kamu otoritelerinin çekindiği “Ya, bunu yaparsak İnsan Hakları Komisyonu üzerimize gelir.” diyebildiği bir Komisyona dönüştürebiliriz.

BAŞKAN – Doğrudur.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bakın, eğer öyle yaparsak Türkiye açısından da, yurttaşlarımız açısından da ve iktidarımız açısından da yararlı olur. Yani insan hakları ihlalleri konusunda şikâyetin az olması demek en fazla Türkiye’ye yarar ve Türkiye’yi şu anda yöneten partinize yarar. Dolayısıyla, burayı etkin çalıştıralım. Bakın, Ömer Faruk Gergerlioğlu arkadaşımızın dediği ihlallerin neredeyse tümünü ben de biliyorum. Hani, Komisyona çok fazla ben bildirmedim, bunun kurulmasını bekledim. Ama gerçekten de yargının müdahil olmadığı ihlaller var, müdahil olmasını gerektirmeyen ihlaller var. Yani o ihlaller cezaevi şartlarından, yöneticilerin durumundan, her cezaevini yöneten ayrı ayrı idareden kaynaklı ihlaller var. Çünkü Edirne Cezaevine gidiyorsunuz, adam başka bir türlü yönetiyor cezaevini; Tekirdağ’a gidiyorsunuz, başka bir türlü yönetiyor aynı yönetmeliklerle. Dolayısıyla, bir standart yakalayabiliriz cezaevleri bakımından.

İkinci olarak da, efendim, yargı sonuçta böyle dokunulmaz, karışılmaz, müdahale edilmez değil. Evet, Anayasa’nın 138’inci maddesi var ama biz bir tutum olarak görüşümüzü ortaya koymamız onlara müdahale anlamına gelmez. Şunu önerebiliriz mesela... Arkadaşlarımız gidip gezecekler cezaevlerini, çocukları görecekler.

BAŞKAN – Tabii ki, aynen öyle.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İlke olarak, tutuklu olan yani eğer adam öldürmemişse, canlı bomba değilse, verilecek cezanın başka bir tedbire dönüştürülmesi imkânı varsa... Yani hamile bir kadının cezaevinde kalması insani değildir. Bu tespiti biz özel isim belirtmeden, herhangi bir isim belirtmeden yapabiliriz. Yani çocukların dışarıda okula gitmesi lazım, cezaevi şartlarında eğitim alamıyorlar, bu tespiti çok rahatlıkla yapabiliriz. Dolayısıyla, bu tespit hem insanlara bir yol gösterir hem de İnsan Hakları Komisyonunun gerçekten bu konularda müdahil olduğunu...

BAŞKAN – İşte, bunun için kuruyoruz zaten alt komisyonu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet.

Yani, dolayısıyla, mesela, tutuklu kadınlarla ilgili, evet, kararı verecek olan sonuç itibarıyla yargısal makamdır ama burası bir tutum alırsa, ilkesel bir tutum alırsa... Bakın, gerçekten, ihlaller dünyada çok konuşuluyor yani Türkiye bakımından çok konuşuluyor. İlkesel bir tutum alınırsa savcılık makamı sevk ettiği zaman bu tutuklu kadını hâkime, belki der ki: “Denetimli serbestlikten serbest bırak, haftada iki gün, üç gün gelsin, imza atsın veya ev hapsi olsun çocuğuyla beraber.” Yani böyle bir tutum alma. Yani yargının dışında, hâkimin dışında savcıların daha ilk başta tutum almasını sağlayıcı bir yol açmış oluruz. Dolayısıyla, yani şöyle bir şey: Avukatlık pratiğim çok fazla, yirmi beş yıl bu insan hakları ihlalleriyle ilgilendim falan, yargı güçten çekinir efendim. Bakın, yargı güçten çekinir. Bazen de durumdan vazife çıkartarak hiç böyle siyasi makamların istemediği sonuçlara yol açabilecek ihlallere yol açar. Dolayısıyla “Biz güçlüyüz, bizden korkun.” anlamında değil “Standart budur, siz de bunlara uyacaksınız.” diyecek bir pozisyon yaratabiliriz yani tutumumuzla.

BAŞKAN – Sezgin Bey, şimdi, bütün bu dilekçelerle ilgili olarak zaten Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne biz içerik olarak bunu yazıyoruz ve oradan cevabını bekliyoruz. Bu bile başlı başına yasamanın denetim fonksiyonunu yerine getirebilecek bir argüman değil midir? Evet, argümandır.

Öbür taraftan, genel bir ilke oluşturmak bakımından da şimdi alt komisyonu oluşturduk ve alt komisyon çerçevesinde arkadaşlarımız çalışmalarını yapacaklar, raporlarını tanzim edecekler, biz de bunu mutlaka Meclis Başkanlığımıza sunacağız, görüşülür, görüşülmez o zaman geldiği zaman. Ama şöyle bir şey... Şimdi, takdir edersiniz ki, Kastamonu Cezaevinde bir şey oldu, ben oradaki infaz memurunu çağırıp burada dinleyemem, böyle bir şey yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Genel Müdürünü ararsınız.

BAŞKAN – İşte, onu diyorum. Biz Genel Müdürlüğe bütün yazılarımızı yazdık zaten.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Efendim, yazıdan daha önce, bazı konularda gerçekten aktivist gibi olmanız lazım.

BAŞKAN – Doğrudur.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yazı yazılıp cevabı beklenene kadar orada ihlal olur, başka şeyler olur.

BAŞKAN – Ama şöyle bir durum var o zaman Sezgin Bey...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Açarsınız telefonu “Ya, şurada...”

BAŞKAN – Sezgin Bey...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yani böyle her olay açısından söylemiyorum ben.

BAŞKAN – Şöyle bir durum var: O zaman siz de bir gazete kupürünü yazıp “Bunu araştırın.” diye bize göndermeyeceksiniz. Bana geleceksiniz -biz Komisyon üyesiyiz, insanız- “Yahu arkadaş, böyle bir durum var, siz de bir müdahale etseniz.” diyeceksiniz.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – “Hadi beraber gidelim.” diyeceksiniz.

BAŞKAN – “Hadi beraber yapalım bunu.” diyeceksiniz. Bakın, şimdi anlıyor musunuz beni?

Gazete kupüründe, traktörden düşmüş “Bunu göndereyim, hadi bakalım siz inceleyin.” Bu, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu fonksiyonunu bitiriyor, onu anlatmaya çalışıyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama...

BAŞKAN – Peki, bu konuda kifayetimizakere...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanal -son kez- buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Oylamaya geçelim Başkanım.

BAŞKAN – İşimize dönelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zaten işimizle ilgili.

İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun, evet, kararları bağlayıcı değil, tavsiye mahiyetindedir, bir tespittir. Biz mahkemeye “Şu karar şöyle ver, bu şekilde ver.” anlamında değil, yapılan hukuka aykırılıkların tespiti anlamında bizim Komisyonumuzun tam görevidir.

Şimdi, biraz önce, satışma anlamında söylemek istemiyorum lütfen Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Yok estağfurullah, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz de hukukçusunuz, yıllarca pratik olarak avukatlık da yaptınız.

BAŞKAN – Doğru.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Geçen hafta benim bir fezlekem vardı, yargılandığım dava -gayet rahat- Torunlar İnşaattı, Sezgin Bey de geldi ve izleyici olarak o da izledi. Neticede, beraat kararını mahkeme verdi ama sonuçta ne yazdı biliyor musunuz? “Beraat kararının Adalet Bakanlığına tebliğine...” yazdı. Siz bu kadar yıllık yaşamınızda, avukatlık yaşamınızda kararların Adalet Bakanlığına tebliği ne zamandan beri zorunlu hâle geldi? Dayanamadım, hâkime hanıma dedim ki: Siz nasıl veriyorsunuz bilgiyi oraya? Bu kararı eğer temyiz edecekse zaten cumhuriyet başsavcılığı burada, bunlar bu kararları takip ederler. “Efendim, bize gönderilen genelgede ‘Lütfen, belirli siyasi kimliklerle ilgili kararları bize gönderin.’ diyorlar.” dedi.

Şimdi, Sayın Başkan “Anayasa talimat veremez, şunu yapamaz, bunu yapamaz.” Bu iş adamına göredir, bu işine göredir. Yani Allah kimseyi hakikaten güçsüz duruma düşürmesin, sahipsiz bırakmasın.

BAŞKAN – Âmin, inşallah.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Âmin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bunları... Yani eğer mahkemeler gerçekten bağımsız ve tarafsız olsaydı tasarlanarak, planlanarak konsoloslukta yapılan bu cinayet sahipsiz mi kalırdı? Adam elini kolunu sallayıp gidebilir miydi? Yani bu anlamda, Amerika baskıyı kurdu, Deniz Yücel için Almanya baskıyı kurdu, talimatı vesaireyi... Yani hepimizin arzu ve isteği keşke tarafsız ve bağımsız olsa. Biz önce Allah’a inanırız, sonra devletimizin tarafsız, bağımsız yargısına inanmak isteriz. Ama burada hepimizin tek bir amacı, hedefi var: Yahu arkadaş, biz hukuk devletini, demokrasiyi, insan haklarını nasıl yakabiliriz, en az ihlalle nasıl yaşayabiliriz? Yani, aslında, gerçekten, bizim bu katkılarımıza iktidar partisi milletvekilleri olarak bizlere teşekkür etmeniz lazım Değerli Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz zaten Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani buradaki çabamız insan hakları ne kadar en az ihlal edilebilir. Burada, evet, yani nasıl bir hasta olduğunda ambulansı çağırıyorsak, 112’yi arıyorsak İnsan Hakları İnceleme Komisyonu da insan hakları ihlali açısından ambulans görevini yapmalı. Yani 112’yi çağırıyoruz, hemen geliyorsa böyle bir ihlal varsa ve İnsan Hakları Komisyonu o ambulansın gittiği hız ve tempoyla gidebilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Baş ağrısına da çağırmasın ambulansı.

BAŞKAN – Oya Hanım...

Buyurun Faruk Bey, çok kısa, lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sadece şu tartışmaları bitirici, Komisyonun yetkisini hatırlatan bir cümle okuyarak bitireyim, uzatmayacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Komisyonun yetkileri nelerdir? 5’inci maddede yazıyor. “Komisyon, görevleriyle ilgili olarak, tüm kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlardan bilgi istemek ve buralarda inceleme yapmak, ilgililerini çağırıp bilgi almak yetkisine sahiptir.”

BAŞKAN – Doğrudur.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Siz biraz evvel “Ben Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne yazarım, cezaevinden kimseyi çağırمام.” dediniz ama öyle bir yetkiniz var.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – “İnfaz memurunu” dedi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, “...ilgililerini çağırıp bilgi almak yetkisine sahiptir.” diyor.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Başkan “İnfaz memurunu alıp konuşmam.” dedi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani cezaevi müdürünü çağırarak burada bilgi alma yetkiniz var Sayın Başkan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Veya gidilebilir.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, şöyle: Ömer Faruk Bey, ben konuyu şahsileştirmemek bakımından, sizin de bu Komisyonunda görev yapan arkadaşımız olarak, bir sayın milletvekili olarak sonuca matuf bir yöntem benimsemeniz bakımından...

Mesela, burada, şimdi, bir yazı göndermişsiniz bize, müsaadeniz var mı, istemiyorsanız okumayayım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tabii, buyurun, buyurun.

BAŞKAN – Yazı şu:

“İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Basında ‘Aydın Kuşadası’nda inşaatta sıra yaparken akıma kapılan 24 yaşındaki işçi Yılmaz Zereener yaşamını yitirdi. Yılmaz’ın üç aylık bebeği vardı.’ haberi yer almıştır.

Bu bağlamda, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu konuyla ilgili inceleme yapmasını ve gerekirse olay yerine...”

Ya, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunu buraya düşürürseniz olmaz bu yani.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bu buraya düşürmek değil Sayın Başkan. Bakın, okudum, yetkiniz var.

BAŞKAN – Bundan çok...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - O özel kuruluştan denetimin ve görevin yapılıp yapılmadığına dair bilgi isteme yetkiniz var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yerde inceleme yapılmasını istiyorsunuz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Siz bir işçinin ölümünü basit bir şey mi görüyorsunuz?

BAŞKAN – Hayır, bunu söylemiyorum ben, yöntem olarak...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, Sayın Başkan, yetkiyi okuyorum, resmî ve özel kuruluşlardan bilgi isteme yetkiniz var.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Nüfusa yazı yazalım o zaman, her ölüm gelsin o zaman, her ölüm gelsin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hayır, ne demek. O özel kuruluş işçi hakkını çiğnemiştir ve Türkiye Avrupa 1'incisidir iş cinayetlerinde.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Bakın, hukuk yollarına gider, hallolmazsa ondan sonra İnsan Hakları Komisyonuna gelir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya bunu biz araştırmayacaksak “Bize ne diyeceksek?” ne anlamı var?

BAŞKAN – Şimdi, Faruk Bey...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ve ben artı bir şey demiyorum, yetkiyi hatırlatıyorum.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Hukuk yollarına gitmiş mi?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir saniye...

Bir şey daha söyleyeyim mesela: Ya arkadaşlar, bizim amacımız üzüm yemek, bağcıyı dövmek değil.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tabii canım.

BAŞKAN – Ben kişinin siyasi partisinden, kimliğinden, renginden ari olarak şunu söylüyorum: Burası İnsan Hakları Komisyonu. Bakın “Basında ‘Manisa Yunus Emre’de seyir hâlindeyken Park ve Bahçe İşleri Müdürlüğüne ait traktör römorkundan düşen 36 yaşındaki belediye işçisi Himmet Türkan yaşamını yitirdi.’ haberi yer almıştır.

Bu bağlamda, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu konuyla ilgili inceleme yapmasını ve gerekirse olay yerine ziyaret gerçekleştirmesini...”

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Hukuk yolları bitmiş mi, yanlış anlamışsınız biraz bence.

ATAY USLU (Antalya) – 10 milyon vaka var, bu kadar vakaya, her vakaya gitme şansımız yok ki bizim.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Hukuk yolları bitmiş mi?

BAŞKAN – Peki, arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya müracaata göre...

BAŞKAN – Şimdi...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, şimdi, İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığı Türkiye’nin Avrupa’da 1’inci olduğu iş cinayetleriyle ilgili böyle bir bakış sergiliyorsa bizim durumumuz çok vahim.

BAŞKAN – Bu başka bir şey ama, bu bakış...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kamu kurum ve kuruluşlarından, özel kuruluşların denetim yapmamasından kaynaklanan binlerce cinayet oldu, bakın ve biz bunlara müdahil olmazsak... Hepsine müdahil olamayız tabii.

ATAY USLU (Antalya) – Onu diyorum ben de.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama sembolik olarak müdahil olunursa, şikâyet gittiği zaman cevap verilirse görevimizi yapmış oluruz ve bu da bizim yetkimiz dâhilinde.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Baş ağrısına ambulans çağırılması derken Mahmut Bey, demin bunu kastettim işte, baş ağrısına da ambulans çağırmayalım lütfen.

BAŞKAN – Oya Hanım, tamam, teşekkürler.

MAHMET TANAL (İstanbul) – Yani söylemediğim bir şeyi siz niçin söylüyorsunuz ki?

BAŞKAN – Mahmut Bey, tamam.

Arkadaşlar, biz gündemimize dönelim, bakın biraz sonra da Meclis açılacak.

VI.- ALT KOMİSYON

A)ALT KOMİSYONA SEVKLER

2.- Hükümlü ve tutuklu haklarını inceleme konusunda alt komisyon kurulması

BAŞKAN - Arkadaşlar, ben Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu kurulmasına ilişkin iki önergeyi birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

MAHMET TANAL (İstanbul) – Muhalefetin tamamen daha fazla insan haklarına duyarlı talebi uyarınca.

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, peki, istihdam biraz hızlı gidelim.

V.- KONU (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu’nun, Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı başta olmak üzere Türkiye’de zorla kaybettirilenler konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

BAŞKAN - Komisyonumuza sunulmuş üç ayrı önerge daha vardır, ayrı ayrı okutup üzerinde görüşme açacak ve oylarınıza arz edeceğim.

Buyurun.

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Herkesin Zorla Kayıp Edilmeye Karşı Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmesi 23 Aralık 2010’da yürürlüğe girmiş ve sözleşmeyi 19 Nisan 2011 itibarıyla 88 devlet imzalamış, 25 devlet taraf olurken Türkiye o tarihte sözleşmeyi imzalamamış ve sözleşmeye taraf olmamıştır.

Türkiye’de Cezasızlık Mevzuatı Raporu’nda yer alan verilere göre, 1980-1990 yılları arasında zorla kaybetme suçuna maruz kalan kişi sayısı 33 olup gözaltında kayıpların en yoğun olduğu yıllar sırasıyla 1994 (518), 1995 (232) ve 1996 (170) yıllarıdır.

Suudi Gazeteci Cemal Kaşıkçı’nın Suudi Arabistan İstanbul Başkonsolosluğuna girdikten sonra kendisinden haber alınamaması akabinde Türkiye’de zorla kaybettirilme iddiaları tekrar gündeme gelmiştir. Kayıplar karşılaşılan en önemli insan hak ihlallerinden biridir.

Suudi Gazeteci Cemal Kaşıkçı başta olmak üzere Türkiye’de zorla kaybettirilen herkesin bulunarak akıbeti hakkında yakınlarına ve kamuoyuna bilgi verilebilmesi amacıyla ivedilikle bir alt komisyon kurulmasını arz ve talep ederiz. 09/10/2018

Mustafa Sezgin Tanriku

İstanbul

BAŞKAN – Sezgin Bey, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, zorla kaybedilme en ağır insan hakları ihlalidir, hatta insanlığa karşı suç olarak kabul edilen bir ihlal biçimidir. Yani Türkiye çok eskiden bu yana, uzun zamandan beri zorla kaybedilme vakalarıyla karşı karşıya kalsa da esas itibarıyla 1990’lı yılların başından itibaren Türkiye’nin değişik yerlerinde, özellikle de Doğu ve Güneydoğu’da birçok zorla kaybedilme vakasıyla karşı karşıya kalındı. Şu anda 877 saptanmış vaka var yani faili meçhul cinayetlerin dışında. Kaybedildiği yani gözaltına alındıktan sonra kaybedildiği noktasında 877’den fazla vaka var ve henüz bunların akıbeti saptanmış değil, bu zorla kaybedilme vakalarının. Bunların yakınları da sonuç itibarıyla kendi yakınlarının akıbeti konusunda da her hafta İstanbul’da Cumartesi Anneleri olarak bilenen yerde Galatasaray Meydanı’nda kamuoyu duyarlılığı yapmaya çalışıyorlardı. Bundan yaklaşık yedi yüzüncü haftada da maalesef İçişleri Bakanlığının talimatıyla orada basın açıklamaları yapmaları engellenmeye başlandı ama şimdi derneğin önünde yapmaya çalışıyorlar kısmen de olsa. Biz de onların sesi olarak okunmayan bildirimlerini Parlamentoda iki haftadır, üç haftadır okumaya çalışıyoruz ama bu vaka, akıbetleri saptanana kadar devam edecek. Yanılmıyorsam, 2012 yılında da Sayın Cumhurbaşkanı Dolmabahçe Sarayı’na çağırdı, dinledi ama bir sonuç alınamadı. Geçtiğimiz dönem de 24’üncü Dönemde de bunlarla ilgili bir araştırma yapıldı ama bir sonuç alınamadı. En son da işte ayın 2’sinde Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı benzer bir biçimde kendi konsolosluğuna gitti ve akıbeti henüz belli değil. Yani bize çok yabancı gelmedi bu vaka, şöyle: Sadece bina değişik yani jandarma karakoluna gidip çıkmayan, polis karakoluna gidip çıkmayan, akıbeti belli olmayan birçok insan var, bu da konsolosluk binasına gitti ve çıkmadı. Çok vahim, aslında Suudi yetkililerin Türkiye’yi böyle bir operasyon alanı olarak görmeleri çok vahim bir şey. Bu da sonuçta zorla kaybedilme vakaları konusunda cezasızlık politikalarının, Türkiye’deki cezasızlık politikasının sonucu, Suudi’ler yani hukuk devletiyle alakası olmayan, krallıkla yönetilen bir devlete Türkiye’de operasyon yapma zemini yarattı. Dolayısıyla Türkiye’nin bu ağır yükten, zorla kaybedilme vakaları yönündeki bu ağır yükten bir an evvel kurtulması lazım hem kaşıkçı vakası bakımından hem de diğer vakalar bakımından. 27’nci Dönemde de böyle bir komisyon kurulmasında tekrar annelerin dinlemesinde, tekrar yetkililer konusunda araştırma yapmasında büyük yarar var çünkü bu, insanlığa karşı suçtur, bu suçlarda zaman aşımı yoktur. Aynen cezaevleri alt komisyonu gibi, daimî bir şekilde bu konuda akıbetler belli olana kadar ve yeni zorla kaybedilme vakalarının önüne geçilmesi bakımından da böyle bir alt komisyon kurulmasında büyük yarar vardır. Cemal Kaşıkçı vakasına da bence Parlamentonun bugün alacağı bir alt komisyon kararıyla yanıt vermesi önemlidir çünkü bu, sadece yargının veya işte Dışişleri Bakanlığının Viyana Sözleşmesi uyarınca el atacağı bir mesele değil. Parlamentonun da bu ağır insan hakkı ihlali konusunda bir tutum aldığını hem dışarıya karşı hem yurttaşlarımıza karşı hem de

dünyaya karşı göstermesi bakımından da önemlidir. Biz de eğer bir tutum alırsak hem bundan sonraki vakalar bakımından Parlamentonun duyarlılığını ortaya koymuş oluruz hem de bugüne kadarki vakalar konusunda da duyarlılığımızı yitirmediğimizi ortaya koymuş oluruz. O nedenle böyle bir komisyon kurulması, alt komisyon kurulmasında büyük yarar olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tanrıkulu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Viyana Sözleşmesi’nden sadece elçilikler yararlanıyor, konsolosluklar yararlanmıyor.

İki, bu dokunulmazlıkların getiriliş amacı görev alanıyla ilgili, diplomatik konsoloslüğün insan öldürme gibi görev alanı yoktur. Görev alanlarıyla ilgili diplomatik bağışıklık ancak Türkiye’yle Suudi Arabistan arasında eğer varsa yapılmış olan bir ikili sözleşme olabilir konsoloslukta. Onu da kimse bize söylemiyor, ortaya sermiyor. Eğer sizler biliyorsanız da sizlerde öğrenmek isteriz, bakanlık yaptınız, sayın başkan yardımcınız bakanlık yaptı yani bu konuda varsa bilginiz, ikili sözleşme, onu lütfen bizimle paylaşmanızı istirham ediyoruz.

Üç, biz tabii ki hukuksal argümanlarla konuşmak zorundayız. Mevcut olan Anayasa’mızın 2’nci maddesi “Türkiye Cumhuriyeti devleti insan haklarına saygılı bir hukuk devletidir.” der. İnsan haklarına saygılı olan bir devlet yaşam hakkını savunmak zorundadır. Yaşam hakkı tüm hakların üstünde gelir. Anayasa’mızın 16’ncı maddesi der ki: “Bu Anayasada belirtilen haklardan herkes yararlanır.” Herkes ibaresi var, bunun da kapsamı içerisine yabancılar da girmektedir. Anayasa’mızın 14’üncü maddesi temel hak ve özgürlükleri... Gerek devlet gerekse de şahıslar hiç kimse temel hak ve özgürlükleri yok edebilecek faaliyetler içerisine giremez, bundan yola çıkarak... Burada Cemal Kaşıkçı’nın öldürülmesi yaşam hakkının ortadan kaldırılmasıdır, haklar arasında en üst sıralamada yer almaktadır. Geliyoruz, Türk Ceza Kanunu’muza, deniliyor ki efendim “Türk yargısı bunu yargılayabilir mi, yargılayamaz mı?” tartışma konusu bu. Kaynak veriyorum. Durmuş Tezcan Hocamızın “Uluslararası Ceza Hukuku” adlı kitabında oradan atıflar, aynı zamanda İzzet Özgenç’in ceza hukukundaki uluslararası ceza hukuku bölümünde, Türk Ceza Kanunu’muzun 12’nci ve 13’üncü maddesindeki atıflardan bahsederler. Türk Ceza Kanunu’nun 13’üncü maddesi der ki: “Aşağıdaki suçların vatandaş veya yabancı tarafından yabancı ülkede işlenmesi hâlinde Türk kanunları uygulanır.” Yabancı ülke dediğimiz ne? “Konsoloslüğün içerisinde işlenmiştir.” deniliyor. Peki, “İçinde işlenmişse...” diyor, birinci fıkra diyor ki: “İkinci kitabın birinci kısım altında yer alan suçlar bu kapsamda değildir. Bu suçları işleyenler bu muafiyetten yararlanamaz, bu dokunulmazlıktan yararlanamaz, bu bağışıklıktan yararlanamaz, bunlar yargılanır.” Onun da kapsamına bizim insanlığa karşı işlenen suçlar, Türk Ceza Kanunu 77’nci maddesi girmektedir. Bu söylediklerimizin politikla hiç alakası, ilgisi yoktur, tamamen bizim alanımızı, yani İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu alanını ilgilendiren bir husustur. Türk Ceza Kanunu’nun 77’nci maddesi de diyor ki: “Aşağıdaki fillerin siyasal, felsefi, ırki veya dinî saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmesi, insanlığa karşı işlenmiş suç kabul edilir. a) Kasten insan öldürme.” Olayımız, aynen, işte Cemal Kaşıkçı’nın olayı kasten insan öldürme, Ceza Kanunu’nun 77’nci maddesi kapsamına giren bir insanlık suçudur. Türk devletinin yargılama yetkisi burada vardır. Bir an önce Türk devletinin yargılama yetkisi olan bir hususta İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu da acilen bir ambülans görevi gibi derhâl alt komisyon oluşturularak mahalline gitmelidir.

Önergenin bu anlamda lehine konuştum, destek istiyoruz. Bu, inanın, Komisyonumuzun çitasına yükseltir, ülkemizin çitasını yükseltir; bu suç ülkemize de karşı işlenen bir suç, her vatandaşımız, toplumumuz bundan zarar görmüştür.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Sezgin Bey önergesini açıklarken iki aşamalı olarak açıkladı. Bir, geçmişte Türkiye’de yaşanan birtakım olaylara atıfla Cumartesi Anneleri üzerinden bir açıklama getirdi, diğeri de Kaşıkçı olayıyla ilgili olarak.

Şimdi, geçmiş çok eski dönemde Meclisimizde bu kayıp çocuklarla ilgili olarak bir komisyon kurulmuş ve incelemeleri yapmış. Sizin de ifade ettiğiniz gibi o zamanki Başbakanımız, şimdiki Cumhurbaşkanımız nezdinde görüşmeler yapılmış. Şu aşamaya baktığımız zaman da üzerinde buna ilave olarak yapılacak bir gerekçe ben şahsen görmüyorum, bu birincisi.

İkinci konu olarak, Cemal Kaşıkçı olayıyla ilgili olarak da yanlış bilmiyorsam cumhuriyet savcılığı bir soruşturma başlattı, oradaki süreç de şu anda devam ediyor. Konu uluslararası bir mahiyet kazanmış oldu, Hükûmetimiz de zaten daha ilk gününden itibaren bu noktadaki net duruşunu ortaya koydu. O bakımdan ben oylarınıza sunacağım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, sadece şu tespiti yapacağım: İhlal devam ediyorsa yani tamam komisyon kurulmuş, ondan sonra bir rapor ortaya çıkmış ama o rapordan bu zamana kadar geçen süre içerisinde de bir sonuç alınamamış. Tamam, savcılıklarda soruşturmalar duruyor. Dolayısıyla ihlal devam ediyorsa Parlatentonun tutum aldığı göstermesi bakımından da önemlidir yani “Biz bu hassasiyetin aynı zamanda sahibiyiz.” demek bakımından önemlidir, ben işin bu tarafını önemsiyorum. Yani Parlatentonun, ne yapalım işte yirmi sene önce incelendi, bir komisyon kuruldu, işte bir rapor var ortada ama ihlal giderilmedi ki hâlen de aynı ihlaller bugün devam ediyor, aynı talepler bugün devam ediyor, hukuk ve adalet talebi devam ediyor... Son bağlamda da bakın -bunu samimiyetle söylüyorum- Suudi Arabistan gibi bir ülke, ülkesinde demokrasi, insan haklarına hiç bir özen gösterilmeyen bir ülke, Türkiye gibi bir demokratik hukuk devletinde böyle bir operasyon yapma cesaretini alıyorsa bu cezasızlık politikasının sonucudur. Büyük kısmı da sizin iktidarınızdan önce olmuş, büyük kısmı. Ama şimdi, Cumartesi Annelerinin bu barışçıl eylemine izin verilmeyerek –bakın izin verilmeyerek- onların o meydana yirmi dakika, yirmi beş dakika oturmasına izin verilmeyerek, ondan sonra cumartesi alanının, meydana tecrit edilerek, işte yasaklanarak, o fotoğrafın bütün dünyaya gösterilerek aslında Adalet ve Kalkınma Partisi büyük oranda sorumluluğu olmadığı ağır insan hakları ihlallerini sahiplenmiş oluyor. Ben bunu özellikle de belirtiyorum, dışarıda da belirttim yani eski derin devletin uygulamaları bunlar. E, şimdi, bunun karşısında duracağımıza, Parlamento olarak bunun karşısında duracağımıza, beraber bu ihlallerle ilgili olarak tutum alacağımıza, “Vallahi kardeşim, o dönemde yapılmış bile olsa artık siz bu meydana bunları dile getiremezsiniz.” demek o ihlalleri yapanları da sahiplenmek anlamına geliyor. Ben sizin düşüncenizin böyle olduğu düşüncesinde değilim ama sonuç böyle bir tablo ortaya çıkartıyor. Parlatentonun İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun devam eden bu ağır ihlaller konusunda, sonuç alınamayan bu ağır ihlaller konusunda tutum almasında Türkiye bakımından da partimiz bakımından da Parlamento bakımından da büyük yarar var. Gerekçenizde reddedebilirsiniz ama bunun bir yararı olmaz, onu size söyleyeyim yani.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Tabii, özellikle faili meçhuller bizim iktidarımız döneminde...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sizin İktidarınız dönemde de var da onları saymadım, belki bir yol alırsınız, uygularsınız...

BAŞKAN – Nereye geldiği zaten izahtan varest.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Şimdi, ben Sezgin Bey’in önerisine katılıyorum, kesinlikle kurulmalı diye düşünüyorum çünkü Türkiye’de son iki yıl içinde, OHAL dönemi içinde 20’ye yakın zorla kaybedilen vaka var ve bunlar iddia değil, tespit, kamera görüntüleri var, kamera görüntüleri, kaçırılırken dükkânların kamera görüntüleri. Önceden beyaz Toroslarla oluyordu bu iş, şimdi siyah Transporter’larla oluyor. Hepsinde de siyah Transporter’lar görüntüye giriyor, bir adamı zorla kaçırıp arabanın içine atıyorlar. İsimleri de verebilirim, aralarında Zabit Kişi, Ümit Horzum ve benzeri birçok isim var, bir müddet sonra bu kişiler, üç dört ay sonra ortaya çıkıyorlar ya işte bir kenara atılmışlar, orada bulunuyor veyahut da ilginç bir şekilde kaçırılanlar direkt Emniyet Müdürlüğüne teslim ediyorlar, daha sonra bu kişiler, aylar sonra Emniyet Müdürlüğünün gözetim merkezlerinde gözaltısında bulunuyor her ne hikmetse. İşte bu hikâyeleri biz biliriz, biliyorsunuz. Tabii, bunları araştırmak gerekir. Bunlar ideolojiden, siyasi görüşten azade işlerdir. Her dönem birilerine yapılır, bunları eğer araştırmazsak her zaman birilerine sıra gelir. O yüzden çok çok önemli, insan hakları ihlali oluşturan bir durum olduğu için. Bence son Cemal Kaşıkçı olayı da çok vahimdir, dünya çapında bir olaydır, tüm dünya şimdi bunu konuşuyor, bunu da ekleyerek araştırmamız son derece önemlidir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hemen reddetmeyin bir dahaki toplantıya bırakın belki görüş alırsınız, bir daha kurmak zor olur çünkü.

MEMET BÜLENT KARATAŞ (İstanbul) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Karataş.

MEMET BÜLENT KARATAŞ (İstanbul) - Şimdi, biz defaatle böyle toplantıları dinliyoruz ama yeri geldiğinde müdahale etmek noktasında oluyoruz. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altındayız, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bulunanlar bulunduğu çatının devletine katil diyemez, bu bir.

İki: Türkiye’de “örgütlerde infaz” denilen bir olay vardır. Örgütler infaz ediyor mu, etmiyor mu şehir merkezlerinde? Örgüt infazlarını devlet infazı gibi göstermek Türk milletini ve devletini hem bulunduğu coğrafyada hem de milletler noktasında, ülkelerde, dış politikada zor durumda bırakmak bu meclis çatısı altında bulunmaya yakışmıyor. Çünkü doğrudur, demokraside sorunlar vardır, insan haklarında sorunlar vardır, biz sizi dinledik, saygıyla dinledik ama bir şey vardır, bir insan, olmayanı olmuş gibi gösterip bu ülkeye zarar vermemelidir. Elbette eksiklikler, aksaklıklar, adalet noktasında sorunlar vardır, insanın olduğu yerde zaten sorun vardır ama devleti katil gösteremezsiniz, devleti suçlu gösteremezsiniz. Devletin eksik ve aksak yollarını düzenleyici bir kanun noktasına getirirsiniz anlaşılarak, uzlaşılarak. Devamlı iddialaşarak benim dediğim doğrudur diyerek bir yere varamazsınız. Elbette Türkiye’de ve dünyanın bütün yerlerinde, Amerika’da da var, İsviçre’de de var, Almanya’da var. Buradakilere soruyorum, çok özendikleri Almanların, Fransızların, İsveçlerin, demokrasinin beşiği dedikleri Brüksel’de kendi askerine kurşun sıksa o Belçika Hükûmeti gök kubbeyi o örgütün başına yıkar. Burada aynı topraklarda yaşayan Türk vatandaşı olan Kürt kökenli kardeşlerimizle bir millet, bir devlet savaşı varmış gibi göstererek ne yapıyor, ülkemiz zor durumda bırakılıyor. Bence bunun üzerine giderken bir siyasi rant elde ederek, bu ülkeyi zor durumda bırakarak, başka milletlerin ve devletlerin burada misyoneri gibi çalışmak doğru değildir, buna katılmıyoruz. Doğrudur eğer ki bu ülkede devlet milletini, bu coğrafyada yaşayan insanını korumuyorsa, kollamıyorsa, ona zulmediyor adaletsizlik yapıp çifte standartlık yapıyorsa Türkiye Büyük Millet Meclisi birlikte adaleti inşa etmeliyiz, yasama burası. Sayın vekilimizin de ifade ettiği gibi sorun varsa sorunu giderecek insanlar Türkiye Büyük

Millet Meclisi içerisinde. Orada da bir siyasi partiyi tek bir güç görürsek o da bizim yanlgımız olur. Güç millettir, hep beş yılda bir sandığa, millete gidilerek, doğrular anlatılarak eksikler giderilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karataş.

Ben önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergemiz kabul edilmemiştir.

Şöyle yapalım arkadaşlar, sizlerin de tensiplerinize sunayım, biraz hızlı gidelim olmazsa saat bir şu anda, arkadaşlarımızda bir öğlen yemeği, nefes alsınlar sonra da zaten Meclis açılacak. Bu iki önergeyi okutalım, önerge sahibine bir söz verelim, oylayalım.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Sayın Başkanım, bunların hemen gündeme gelmesi şart değil.

BAŞKAN – Buraya geldi şimdi. Doğru, öyle bir şartımız yok, daha sonraki toplantılarda gündem konusu yapılabilir ama...

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Zaman daralıyor benim odamda en az 40 kişi bekliyor.

BAŞKAN – Peki.

ATAY USLU (Antalya) – Bu üyeleri belirleyelim Başkanım.

BAŞKAN – Üyelerin bildirilmesi için zaten bir hafta süre vereceğiz.

4.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

BAŞKAN – Şimdi, hemen okuyalım, oylayalım o zaman.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Kanunun'un 6'ncı maddesi çerçevesinde Komisyon bünyesinde işçi sağlığı ve iş güvenliği alt komisyonu kurulmasını arz ve talep ederim.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kocaeli

Gerekçe:

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 23'üncü maddesinde “Herkesin kendi özgür seçimiyle belirlediği iş yerinde, adil ve elverişli çalışma koşullarında çalışma hakkı vardır” denilmektedir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği bütün çalışanları ilgilendiren, çalışma yaşamının en temel unsurlarından biridir. İşçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin göstergeler, temel insan hakları, çalışma yaşamı ve ülkelerin gelişmişliklerine ilişkin önemli göstergeler sunmaktadır. Ancak SGK ve diğer resmî istatistikler göstermektedir ki, ülkemizde işçi sağlığı ve iş güvenliğine gereken önem verilmemekte; yasa, yönetmelik ve uygulamalarda yetersiz kalınmaktadır. Gerek işveren kesimi, gerekse kamu işvereni konumundaki devlet konuya gereken özeni göstermemektedir.

Ülkemiz iş kazalarında Avrupa ve dünyada ilk sıralarda; ölümlü iş kazalarında ise Avrupa'da birinci, dünyada üçüncü sırada yer almaktadır. İş güvencesinin azalması, esnek çalışma biçimleri, çalışma koşullarının ağırlaşması; özelleştirme, sendikasılaştırma ve taşeronlaştırmanın yaygınlaşması; sosyal güvenlik ve güvenceden yoksun kayıt dışı işçilik ve çocuk işçi çalıştırma, iş kazalarını artıran nedenler arasındadır.

BAŞKAN – Gerekçe yeterli mi?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tabii, uzatmayalım madem, ben...

BAŞKAN – Tamam, peki oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Söz alacak mısınız?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tabii, ben söz alayım.

BAŞKAN – “Gerekece yeterli” dediniz ya ondan dedim.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yok, ben bir iki cümle, uzatmayacağım.

Şimdi, işçi sağlığıyla ilgili bu komisyon daha önceki komisyonumuzun da alt komisyonuydu ve bu konuda işlemler yapıldı, cevaplar verildi. Yani yeni bir alt komisyon değil, zaten var olan bir komisyon, devamını arzuluyoruz.

Ayrıca, bu konu çok vahimdir. Gerçekten istatistikleri çok yoğun takip ediyoruz çünkü ben sadece vekil olduğum için insan haklarını takip etmiyorum yıllardır insan hakları savunucusuyum, MAZLUMDER’de Başkanlık yaptım, yoğun bir şekilde takip ediyorum zaten. Yıllardır çok vahim bir durumdur ve şu anda iş kazalarında Avrupa’da birinci durumdayız, dünyada üçüncü durumdayız ve hiçbir önlem alınmıyor, tamamen keyfekeder bir şekilde işliyor ve gariban, mazlum insanlar ölüyor. Bu Komisyonun da takdir edersiniz ki hiçbir ideolojik tarafı yok. Mazlum insanlar denetimsizlikten ölmektedirler çok yoğun bir şekilde. O yüzden bu komisyonun olması gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Bütün komisyonları bir günde kurmayalım. İleride gerekli olacaksa tabii ki bunları değerlendiririz. Zaten geçmişte hem 24’üncü hem 26’ncı dönemde bu noktada ciddi çalışmalar da yapıldı.

Peki oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu’nun, KHK’ler sonucu yaşanan hak ihlallerinin araştırılması konusunda alt komisyonu kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

BAŞKAN – Bir diğer önergemiz var, onu da okutuyorum:

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Kanunu’nun 6’ncı maddesi çerçevesinde Komisyon bünyesinde kanun hükmünde kararname sonucunda yaşanan hak ihlallerinin araştırılması alt komisyonu kurulmasını arz ve talep ederim.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kocaeli

Gerekçe:

20 Temmuz 2016 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından. Anayasa’nın 120’nci maddesi gereğince olağanüstü hâl ilan edilmiştir. İlandan sonra çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK)’yle 134.207 kamu görevlisi herhangi bir mahkeme kararı olmadan bir “terör örgütüne üye” olmakla suçlanmış, kendilerine karşı ceza hukuku anlamında suçlamada bulunulmuş ancak kendileri hiçbir savunma yapamadan “terör örgütü üyesi” olarak ilan edilmiş ve ömür boyu kamu görevinde bir daha çalışamayacak şekilde kamudan ihraç edilmişlerdir. Bir KHK’yle kendilerine, terör örgütü üyeliğiyle suçlanmak, yargılanmadan “terör örgütü üyesi” ilan edilmek ve yaptırım olarak kamu görevinden çıkarılmak ve bir daha kamu görevine girememek cezaları verilmiştir. Böylece açıkça görülmektedir ki Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi(AİHS)’nde korunan birçok insan hakkı ihlal edilmiştir.

Adil Yargılanma Hakkının İhlali (AİHS m 6)

Yurttaşların, görevden çıkarılma kararı verilen KHK'ye karşı herhangi bir mahkemeye başvurma hakları bulunmadığı için mahkemeye erişme hakları, suçlu ilan edildikleri için masumiyet karinesinden yararlanma hakları, hiçbir yargılama yapılmadan “terör örgütü üyesi” ilan ve mahkûm edildikleri için de AİHS'nin 6'ncı maddesindeki tüm haklar ve güvenceler ihlal edilmiştir.

Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı İhlali/Ayrımcılık Yasağı (AİHS m 8 ve 14)

Yurttaşların meslek ve iş hayatı özel hayata saygı haklarının kapsamında olup, yasa dışı şekilde ve “terör örgütü üyesi” ilan edilerek kamu görevinden sürekli olarak çıkarılmaları ve bu çerçevede şeref ve itibara saygı haklarına saldırıda bulunma, damgalanma nedeniyle bir daha özel sektörde dahi iş bulamama, çalışıp para kazanıp aile ferilerinin ve kendilerinin geçimlerini onurlarıyla sağlayamama nedenleriyle özel hayata saygı hakkı ve ayrımcılık yasağı ihlal edilmiştir,

Mülkiyet Hakkı ihlali (AİHS'ne Ek 1. Protokol m. 1)

Kamu görevlileri, yasalara uygun olarak mesleklerini icra ettikleri sürece. emeklilik yaşlarına kadar düzenli gelir elde etmek ve bu çerçevede zorunlu ödedikleri katkı payları nedeniyle zamanı geldiğinde en kısa sürede emeklilik haklarını elde etme, maaş alma haklarına sahiptirler. Yasa dışı şekilde, Anayasa'nın 15 ve 121 ile AİHS'nin 15'inci maddelerine aykırı bir KHK'yle suçlu ilan edilerek, hiçbir yargısal güvence sunulmadan kamu görevinden sürekli çıkarılma, yurttaşların maaş alma ve en kısa sürede emekli olma haklarını elde etmesini engellediği için mülkiyet hakkı ihlal edilmiştir.

Yine mevcut KHK'ler sonucu işten çıkarmalarla AİHS kapsamında güvence altına alınan örgütlenme özgürlüğü, eğitim hakkı, ifade özgürlüğü gibi hak ve özgürlüklerin de alenen ihlal edildiği ortadadır.

Gelinen sonuç itibarıyla yaşadıkları hak ihlallerine yasal anlamda herhangi bir başvuru mekanizması işletilememesi üzerine görünen ya da görünmeyen şekilde pek çok geri döndürülemez hak ihlali yaşanmaktadır. İntiharlar, psikoloji yitirilmesi, gelecek kaybolması ve benzeri sonuçlar yaşanmaya devam etmektedir.

3686 Numaralı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun amacı ve kapsamı şu şekilde belirtilmiştir:

Amaç

Madde 1 — Bu Kanunun amacı: Dünya'da ve ülkemizde insan haklarına saygı ve bu konudaki gelişmeleri izlemek suretiyle uygulamaların bu gelişmelere uyumunu sağlamak ve başvuruları incelemek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Kanun; T.C. Anayasası ile İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi çok taraflı uluslararası belgelerde belirlenmiş bulunan insan hak ve hürriyetleri ile uluslararası alanda genel kabul gören insan haklarını kapsar.

OHAL KHK ile OHAL döneminde gerçekleşen ve hâlen devam eden hak ihlalleri:

1) Hakkında soruşturma hiç açılmayanlar, mahkemelerden veya savcılıktan takipsizlik veya beraat alan KHK'liler işlerine iade edilmiyor.

2) Mağdur olan yurttaşlara maddi ve manevi hak iadesi yapılmıyor.

3) OHAL Komisyonu hukuki bir değerlendirme yapmaktan ziyade ihlalleri araştıran bir kurum durumundadır.

4) Hakkında soruşturma hiç açılmayan, takipsizlik veya beraat alan KHK'lilere OHAL Komisyonunda ret cevabı verilmektedir. OHAL Komisyonu mahkemelerin verdiği kararların üstünde hukuki bir merci konumuna gelmiştir. Komisyon kriterlerinin hukuki değil, keyfi olduğu algısı bulunmaktadır. Ne yazık ki bir çok cevapta başka kişilerin bilgileri cevap olarak gönderilmekte olduğu ve sıklıkla kararlarda karışıklık yapıldığı görülmektedir.

5) Kamudan ihraç olan eğitimcilerin özel sektördeki eğitim kurumlarında çalışmalarının önüne geçilmektedir. Bir an önce hakkında soruşturma hiç açılmayan, takipsizlik veya beraat alan KHK'liler özel eğitim kurumlarında da çalışabilmelidir.

6) KPSS sınavlarında yakını KHK'li olanlara yazılı sınavda yüksek not olsa da mülakatta düşük not verildiği şikâyetleri çok yoğun olarak tarafımıza iletilmektedir. Suçun şahsiliğini yok sayan bu uygulama kaldırılmalı ve bütün mülakatların daha şeffaf olması sağlanmalıdır.

7) KHK'lilere ve yakınlarına pasaport yasağı devam etmektedir. OHAL bitimiyle KHK'li eş ve çocuklarına yapılan tahditlerin kaldırıldığı açıklaması İçişleri Bakanlığı tarafından yapılsa da hâlen tahdidin devam ettiğine dair çok sayıda şikâyetler vardır. Binlerce bilim insanı yurt dışındaki üniversitelerden çağrıldığı hâlde tahdit sebebiyle gidememektedir. Biz milletvekillerinin bile devam eden pasaport tahditleri bulunmaktadır.

8) KHK'li öğrenciler pasaportları iptal edildiği için yurt dışındaki eğitimlerine devam edememektedirler. KHK'yle ihraç edilen akademisyenlerin aynı üniversitede başka bölüme öğrenci olarak kaydı yapılmamaktadır. Asistan olup ihraç olan hekimler de kazanılmış hak olan asistanlık eğitimine devam edememektedir.

9) Binlerce dernek ve vakıf KHK'yle kapatılmıştır. Ülkedeki demokrasinin temel taşlarından olan sivil toplum kuruluşlarına insanlar artık üye olmaktan kaçınılır hâle gelmişlerdir.

10) KHK'lerle 6 haber ajansı, 24 radyo, 70 gazete, 20 dergi, 29 yayınevi kapatılmış, mallarına el konulmuş, çalışanları işsiz bırakılmıştır.

11) Devletin güvence verdiği banka Bank Asya'ya para yatırdığı için ihraç edilenler ve bankadaki parası bloke olanlar bulunmaktadır. Bu insanların mağduriyetleri giderilmelidir.

12) Devletin resmi sendikasına üye olduğu için ihraç edilenler, yıllarca Bakanlar Kurulu tarafından vergi muafiyeti getirilen derneklere para yatıranlar ve içeriğine bile bakılmadan iletişim için telefonuna uygulama indirenler işlerinden edilmiştir.

13) KHK'lilere sosyal yardımlaşma ve dayanışma yardımları verilmediği şikâyetleri tarafımıza iletilmektedir. Ne yazık ki ihraç olan ve evlerine artık gelir getiremeyen KHK'liler sosyal devletin gereği olan yardımlardan yararlanamamaktadır.

14.) KHK'li lisans mezunları ayrımcı bir uygulama ile askerliklerini uzun dönem yapma zorunluluğu ile karşı karşıyadırlar.

15) KHK'liler iş yeri hekimliği ve iş güvenliği sınavlarını kazandıkları halde bazılarının belgeleri hâlen verilmemektedir. Bu konuda büyük mağduriyetler yaşanmaktadır.

16) İhraç doktorlar özel sektörde çalışma imkânı bulabiliyorken KHK'li hukukçulara avukatlık stajı yaptırılmamakta ve avukatlık ruhsatları verilmemektedir.

17) Pek çok değerli akademisyenin makaleleri bilimsel dergilerden çıkartılmaktadır.

18) OHAL döneminde ve sonrasında güvenlik soruşturmaları yeni bir cezalandırma yöntemine dönüşmüştür. Mağdur edilen tıp öğrencileri, TUS kazananlar, öğretmenler, belediye çalışanları ve diğerleri bütün memuriyet alımları bu süreçten etkilenmiştir. Kişilerin adli sicil kayıtları tertemiz olmasına rağmen, kimin dediği belli olmayan, şeffaflıktan uzak değerlendirmelerle yurttaşlar genç yaşta mağdur edilmektedir.

19) KHK'liler hak ettikleri hâlde emekli olamamakta veya emekli olsalar da emeklilik ikramiyelerini alamamaktadırlar. Tutuklu KHK'lilerin emekli edilmediği konusunda şikâyetler tarafımıza iletilmektedir.

20) 3568 sayılı Kanuna aykırı şekilde Maliyeden ihraç olanlar serbest muhasebeciler ve mali müşavirler sınavına ve yeminli mali müşavirler sınavına alınmamaktadır.

21) KHK'li fizyoterapistler bir süre rehabilitasyon merkezlerinde çalışabiliyordu ancak millî eğitimin sonradan kurumlara talimat gönderdiği ve "KHK'lileri artık bu kurumlarda çalıştırmayacaksınız." denildiği tarafımıza iletilmektedir.

22) Yapı Denetim Genel Müdürlüğü ihraç edilen mühendislere özel sektördeki inşaatlarda yapı denetim firmalarında kontrol elemanı ya da denetçi belgesi vermemektedir.

23) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı şehir planlamacıların diplomayla hak ettikleri serbest meslek karnelerini vermemektedir.

24) Askerî okullar kapatılarak öğrenciler okuldan atılıp mağdur edilmiş, polis memurları özel güvenlik bile yapılmayıp işsiz bırakılmış, pilot olarak çalışırken ihraç edilenler özel sektörde de çalıştırılmamıştır.

25) KHK'lilere gemi adamlığı belgesi verilmemektedir, bu durum pek çok insanı mağdur etmektedir.

26) Belediyelerde taşerona iş vaadiyle pek çok işçi güvenlik soruşturması sebep gösterilerek işten çıkarılmış, belediyelerdeki kadın müdürlükleri kapatılmıştır.

27) İhraç veteriner hekimler devletle sözleşme imzalanması gerektiği için suni tohumlama izni alamamaktadır. Oysa tümüyle özel bir işlem, devletten herhangi bir teşvik, destek alınmamaktadır. Veteriner kliniklerinin en önemli geliri tohumlamadır.

28) KHK'yle ihraç yan dal uzmanları ne yan dalda ne de ana dalda özel hastanelerde çalışmamaktadır.

Görüldüğü üzere dilekçemde belirttiğim OHAL dönemi hak ihlalleri İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun kuruluş amaç ve kapsamına girmektedir. Bu bağlamda İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun acilen konuyla ilgili toplantı yapmasını, toplantıda komisyon bünyesinde kanun hükmünde kararname sonucunu yaşanan hak ihlallerinin araştırılması alt komisyonu kurularak konunun derinlemesine incelenmesini, yaşanan hak kayıplarının giderilmesi ve bundan sonra yaşanması muhtemel hak kayıplarının önüne geçilmesi için çalışma yürütülmesini talep ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bu 28 maddeyi saydık ve bunları da şu anda okumuşsanız ne kadar dehşet verici ihlaller olduğunu görüyorsunuz değerli arkadaşlar. Bundan daha fazlasını da anlatabilirim, bunlar ancak kısaltılmış, özet maddelerdir. Kanun hükmünde kararnameyle ihraç edilenleri potansiyel terörist gören bir anlayışla iki yıldır bir icraat yapılmaktadır ve onun sonucunda bu yirmi sekiz maddede topladığımız ihlaller yapılmıştır. Aslında böyle bir şey hukuk devletinde olamaz. Zaten fiiliyat da bunu göstermiştir. OHAL Komisyonu yaptığı incelemeler sonunda

2.300 kişiyi iade etmiştir ancak bu 2.300 kişi bu iki yıllık süreç içinde şu bahsettiğimiz mağduriyetlere de uğramıştır. Yani insanı bir hukuk devleti iddiası olan bir yerde potansiyel terörist olarak göstererek tüm haklarını gasbetmenin ne kadar büyük bir hak ihlali olduğu ortadadır. Sorgusuz sualsiz işinden atılan insanlar, sosyal ölüme, sivil linçe tabi tutulan insanlar vardır, yüz binlerce kişidir ve Türkiye'nin şu anda en önemli meselesidir insan hakları açısından. Bu insanlara özel sektörde de sigorta kayıtlarında çıkan “KHK’yle atılmıştır.” ifadesinden dolayı özel sektörde de iş verilmemekte, iş yeri hekimliği ve benzeri birçok sınavı da kazansalar devlet tarafından belgesi de verilmemekte yani düşünün üniversite sınavını kazanmışsınız o okula kayıt yaptırılmıyor ve benzeri binlerce vaka var. Pasaport tahdidiyle de yurt içinde ölüme mahkûm edilen bu insanlar yurt dışına da gönderilmemekte. Binlerce akademisyen, yüz binlerce eski kamu çalışanı bu durumdadır. 60’a yakın intihar vardır bu denli köşeye sıkışmışlıktan dolayı. Çok yoğun antidepresif ilaç kullanımı vardır ve âdeta bir sosyal afet hâline gelmiştir. KHK’lerin yüzde 65’i hâlen çalışmamaktadır, aç susuz durumdadır ve potansiyel suçlu ilan etmenin ne kadar yanlış olduğu ortadadır.

Son bir örnek de söyleyeyim, sosyal yardımlaşma kurumlarına, valiliğin kurumlarına da gittiğinde de bu insanlara daha yargısal süreci bitmediği hâlde terörist muamelesi yapılmakta. Geçen bir vaka geldi, uzun yıllar sonra, çocuğu olmamış, biliyorsunuz tedavi sonucu ikiz, üçüz, dördüz çocuklar olur, üçüz çocuğu olmuş yıllar sonra, bir yirmi yıl sonra gelen üçüz bebekleri, eşi KHK’den ihraç edildiği için beş parasız durumdadır ve çalışmıyor, Sosyal Yardımlaşma Kurumuna gidip yardım talep ediyor, bebeklerine devletin süt parası vermesi gerekiyor “Hayır sen KHK’lisin.” Üçüz bebeğin süt parası dahi verilmedi. Yani inanılmaz örnekler. Kendi engelli olmasına rağmen ihraç edilen ve yüzde 92 engelli Down sendromlu çocuğu olan ve bundan dolayı, KHK’li olduğu için Sosyal Yardımlaşma Kurumundan faydalanamayan, engelli aylığı verilmeyen yüzlerce aileyi size sayabilirim. Bunun gibi birçok vakayı iki yıldır takip ediyorum. Çok büyük insan hakları ihlalleri oluyor ve buna ideolojik veya siyasi yaklaşmamanızı istirham ederim çünkü bu insani bir konu. Herkes potansiyel suçlu değil çünkü OHAL Komisyonu tetkikleri hâlen devam etmekte ve çok gecikmekte. 125 bin başvurudan 36 bin değerlendirme yapılmıştır ve hâlen idari süreç bitmemiştir. İnsana potansiyel suçlu muamelesi yapılamaz, idare mahkemelerine çünkü gidiyorlar, daha kesin bir sonuç da yoktur. Buna rağmen şu anda resmî kurumlar, özel kurumlar, sosyal linç hadiseleriyle kanun hükmünde kararnameyle ihraç edilenlere yönelik çok büyük insan hakları ihlalleri yapılmaktadır.

Özellikle bu yirmi sekiz maddeye tekrar bakmanızı ve şu örnekleri vicdanen hissetmenizi istiyorum. Bu Komisyonun çok çok gerekli bir komisyon olduğunun altını çiziyorum.

Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Sayın Başkan, ben de önergemde yine konuşacağım.

Evet, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra olağanüstü hâl ilan edildi ve olağanüstü hâl nedeniyle de birçok hak ihlali oluştu, bunu Hükûmet de kabul ediyor zaten.

BAŞKAN – Nerede kabul ettik?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Yani işte “Yaş da yandı, kuru da yandı.” falan, dikkat etmek lazım.

BAŞKAN – Hükûmetten böyle bir açıklama...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Evet, zaman zaman oldu, özen gösterilmesi noktasında bakanların da başbakanların da açıklamaları oldu.

Şimdi, kurulan komisyon OHAL Komisyonu esas itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13'üncü maddesindeki bir kuralı yerine getirmek amacıyla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin önüne gitmemek amacıyla sonradan oluşturulan bir iç hukuk yolu. Ne zamana kadar sürecek, nasıl sürecek falan bu kendi çalışmasını yapıyor fakat çok ağır işlediği ve ihlalleri giderme noktasında esas itibarıyla bir süzgeç görevi yapmadığı da bana göre sabit yani etkili bir iç hukuk yolu değil. Bu daha sonra anlaşılacak ama önerenin gerekçesinde de sayıldığı gibi gerçekten de çok ağır insan hakları ihlalleri var, çalışma koşulları bakımından, çalışma hakkı bakımından, seyahat özgürlüğü bakımından -tek tek örnekler veriyorum ama- kategorik ihlaller var. Bunun maliyeti ileride ülkemize çok daha ağır olabilir. Geçmişte de böyle kategorik mağduriyetlerden çok ağır örgütler çıktı, bunun ben canlı tanığıyım, bu kategorik mağduriyetlerden örgütler çıktı yani. Dolayısıyla bunların önlenmesi bakımından da Parlamentonun, Meclisin bir irade ortaya koyması lazım. OHAL Komisyonu idari bir organdır ama biz siyaseten alınması gereken tedbirleri almak durumundayız. Darbe Komisyonu üyeliği de yaptım ben geçmiş dönemde, bu konuda da bizim önergelerimiz yer aldı aslında Komisyonun muhalefet şerhinde ve Komisyonun kendi raporunda fakat geçen sene oylanamadı o. Yoksa önergeler vardı ve kadük kaldı, sonuçta Mecliste görüşülemedi. Yani bu mağduriyetlerin nasıl giderilmesi gerektiği noktasında önergeler vardı. Şimdi öyle bir rapor yok. Ama İnsan Hakları Komisyonunun asıl görevlerinden bir tanesi de bu kategorik mağduriyetler konusunda ortaklaşmış bir siyasi tutumu ortaya koymak. Bu nedenle bu komisyonun kurulmasında... Yani "OHAL Komisyonu var, yargı var." falan diyebilirsiniz de, değil ama bu aynı zamanda bir siyasi tutumdur, Parlamentonun insan haklarından yana bir tutumu olacaktır. Dolayısıyla kurulmasında büyük yarar vardır. Sizin bakımınızdan da, Türkiye bakımından da, Parlamento bakımından da büyük yararlar vardır.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, ben de bu konuda birkaç bir şey söylemek istiyorum.

Şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altındayız ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonun üyeleri olarak bir aradayız. 15 Temmuz akşamı bu Parlamentoya ilk gelen kişilerden birisi benim. Bomba kafamıza indiğinde Parlamentonun içerisinde bulunan diğer arkadaşlardan biri de benim. Hacı Bayram Türkoğlu'nun helikopterden atılan ateşle karısı, kızı ve kendisiyle beraber hastaneye götürüldüğünü bilen benim. Hangi motivasyonla kendisine ülke savunması için teslim edilen silahları, bombaları, uçakları, helikopterleri Cumhurbaşkanlığı makamına, emniyet birimlerine, istihbarat mercilerine, Parlamentoya boca eden ve hiçbir devletin, tarihte eşi benzeri görülmemiş şekilde tecrübe eden bir Türkiye olarak ve 251 şehidi, 2.190 gaziyle hâlâ hastanelerde tedavi arayan insanların varlığıyla beraber... Motivasyon kelimesinin altını çizirim. Hangi motivasyon? Sadece ve sadece bir şarlatanın emrine amade olma motivasyonudur, başka bir motivasyon yoktur arkadaşlar. Bu motivasyonla bu işi yapanlar tutuklanmıştır, hüküm giyecek, kimisi kaçmıştır ayrı bir şey ama devletin içerisinde aynı motivasyonla varlığını sürdüren insanların tekrardan, bu çıkış noktasıyla aynı bombaları farklı farklı metotlarla bu ülkeye, bu insana boca etmemelerinin garantisi yoktur. Hiçbir devlet sadakat ve güven duymayan memuruyla çalışmak zorunda değildir. Geçmişte arınma politikalarında Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesiyle beraber 500 bin kişi ihraç edilmiştir, Çekoslovakya'da aynıysa olmuştur. Kaldı ki bu süreçlerle ilgili olarak çıkarılan kanun hükmünde kararname Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçmiştir. OHAL Komisyonu Köksallar davasıyla beraber etkili bir hukuk yolu olarak benimsenmiştir. Dolayısıyla arkadaşlar, bu Parlamento bizatihi kendisine bunu yapanlar üzerinden bir araç olarak kullanılamaz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ben söz hakkı istiyorum.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ben söz hakkı istiyorum.

BAŞKAN – Kabul edilmemiştir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, niye usule dikkat etmiyorsunuz.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Usule dikkat etmiyorsunuz. Söz hakkı istiyorum. Benim önergemdeki kişileri darbeci ilan etme yetkiniz yok Sayın Başkan. Yargı da ilan etmiş durumda değil. Bakın...

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum arkadaşlar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - ...beraat etmiş insanı reddeden bir komisyondan bahsediyoruz.

VI.- ALT KOMİSYON (Devam)

A)ALT KOMİSYONA SEVKLER (Devam)

2.- Hükümlü ve tutuklu haklarını inceleme konusunda alt komisyon kurulması (Devam)

BAŞKAN – AK PARTİ’den alt komisyonlara 5, CHP’den 2, HDP’den MHP’den ve İYİ PARTİ’den 1’er olmak üzere 10 üyeden oluşmasını; üyelerin Başkanlığımıza bir hafta içerisinde bildirilmesini...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Burası siyasi bir komisyon değil ki İnsan Hakları Komisyonundan bahsediyoruz.

BAŞKAN - ...gerekli gördüğünde Ankara dışında kendi belirleyeceği illerde inceleme yapmasını, üye değişikliği hususunda Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimiz tamamlanmıştır. Katkılarınız için...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - ...hepinize çok teşekkür ederim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Beraat eden ve iade edilenlere yargısız infaz yapılıyor Sayın Başkan.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) - Sayın Başkan, özel bir konu var, lütfen, bir dakika.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yargısız infaz yapılıyor.

BAŞKAN – Kapattık ama.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Affedersiniz, “Kapattık” dediniz ama biz söz almadık.

BAŞKAN – Buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR

1.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş’un, Çorum Milletvekili Erol Kavuncu’nun 3/10/2018 tarihli toplantıda kendisine yönelik “terbiyesiz adam” ifadesini düzeltilmesini istediğine ilişkin açıklaması

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkanım, 3/10/2018 Dilekçe Karma Komisyonu burada bir toplantı yaptı. Bu toplantıda önünde metni olan Sayın Erol Bey, Erol arkadaşımız, bir konuşmam üzerine karmaşa içinde bana “terbiyesiz adam” diye ifade buyurmuşlar. Tabii o karmaşa içinde cevap verememişim.

BAŞKAN – Ama burada şimdi o olayı...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) - Müsaade buyurun, bir dakika.

BAŞKAN - Buna müsaade etmem yani. Yok... Arkadaşlar...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Bana burada... Bir dakika... Sayın Başkan, lütfen.

BAŞKAN – Buyurun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Şimdi bu da kayıtlara geçmiş. Bu arkadaşımız bunu düzeltsin, rica ediyorum. Ben kimseye “terbiyesiz” demedim, bak tutanaklarda var, bu arkadaşım bu “terbiyesiz” sözünü söyledi ve ben o gün cevap vermedim eğer burada huzur içinde İnsan Hakları Komisyonunda çalışacaksa birbirimize saygı duymamız lazım. Özür dilemiyorsa sizin kınamanız lazım, kınamazsanız o zaman siz sorumluluktan kurtulamazsınız Sayın Başkan. Lütfen o kayıtları okuyun, önünüzde kayıtlar.

BAŞKAN – Erol Bey, buyurun.

2.- Çorum Milletvekili Erol Kavuncu’nun, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

EROL KAVUNCU (Çorum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bir önceki konuyla ilgili...

BAŞKAN – Tamam artık, bitti o konu.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Kardeşim ya özür dile, ya özür dilemeyeceğini söyle.

EROL KAVUNCU (Çorum) – 24 Haziran seçimleri sonrasında, Türkiye genelinde gerçekleştirilen bir seçim, Çorum’da gerçekleşen sonuçlar sonucunda az önce söz alan kişi...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) - Nezakete bak.

EROL KAVUNCU (Çorum) – ...attığı “tweet”le Çorum’da gerçekleştirilen sonuçlara izafeten “Deveye diken...”

BAŞKAN – Neyse geç orasını.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Yani daha ağır cümle kullanmayı edebim, terbiyem müsaade etmediği için “terbiyesiz” diyorum. Kendisinin özür dilemesi lazım.

BAŞKAN – Peki teşekkür ediyorum.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Ben de sana “terbiyesiz” sözünü misliyle iade ediyorum.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Daha ağırını söylemeyi terbiyem müsaade etmediği için...

BAŞKAN – Konu kapanmıştır.

Toplantıyı kapatıyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 13.28